

**UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA**

Katedra matematické analýzy a aplikací matematiky

Osobní finanční plán

Bakalářská práce



Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Iveta Bebčáková, Ph.D.**

Vypracoval(a): **Kristýna Stavínohová**

Studijní program: B1103 Aplikovaná matematika

Studijní obor: Matematika-ekonomie se zaměřením na bankovníctví/pojišťovnictví

Forma studia: prezenční

Rok odevzdání: 2020

BIBLIOGRAFICKÁ IDENTIFIKACE

Autor: Kristýna Stavínohová

Název práce: Osobní finanční plán

Typ práce: Bakalářská práce

Pracoviště: Katedra matematické analýzy a aplikací matematiky

Vedoucí práce: Mgr. Iveta Beččáková, Ph.D.

Rok obhajoby práce: 2020

Abstrakt: Cílem práce je poukázat na důležitost osobního finančního plánování, představit základní finanční produkty a ukázat, jak lze tyto produkty využít v různých životních situacích.

Klíčová slova: příjmy, výdaje, finanční rezervy, finanční produkty, stavební spoření, hypoteční úvěr, státní podpora

Počet stran: 61

Počet příloh: 1

Jazyk: český

BIBLIOGRAPHICAL IDENTIFICATION

Author: Kristýna Stavinohová

Title: Personal Financial Plan

Type of thesis: Bachelor's

Department: Department of Mathematical Analysis and Application of Mathematics

Supervisor: Mgr. Iveta Bebčáková, Ph.D.

The year of presentation: 2020

Abstract: The aim of this thesis is to emphasize the importance of personal financial planning, to introduce basic financial products and to show how these products can be used in various life situations.

Key words: incomes, expenses, financial reserves, financial products, building savings, mortgage, state support

Number of pages: 61

Number of appendices: 1

Language: Czech

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně pod vedením paní Mgr. Ivety Bebčákové, Ph.D. a veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Olomouci dne

.....

podpis

Poděkování

Ráda bych zde poděkovala vedoucí své práce paní Mgr. Ivetě Bebčákové, Ph.D., a to především za ochotu a čas, který mi během psaní bakalářské práce věnovala. Dále bych chtěla poděkovat paní Mgr. Evě Bohanesové, Ph.D za její drahocenné rady v dané problematice. Velké dík patří taktéž společnosti Broker Consulting, a. s. za poskytnutí dat. A v neposlední řadě děkuji svým rodičům a sourozencům, příteli a kamarádům, kteří během celého mého studia byli pro mě obrovskou oporou.

OBSAH

1 ÚVOD	7
2 JAK ZAČÍT FINANČNĚ PLÁNOVAT	8
2.1 Cíle	8
2.2 Nepříznivé vlivy	9
2.3 Rizika	12
3 SPOŘENÍ	14
3.1 Produkty	14
3.1.1 Spořicí účet	16
3.1.2 Termínované vklady	17
3.1.3 Podílové fondy	18
3.1.4 Životní pojistky se spořicí složkou	20
3.1.5 Doplnkové penzijní spoření	21
3.1.6 Pojištění	25
4 SPOTŘEBITELSKÝ ÚVĚR	26
4.1 Spotřebitelský úvěr na bydlení	26
4.1.1 Stavební spoření	26
4.1.2 Hypoteční úvěr	28
5 TVORBA OSOBNÍHO FINANČNÍHO PLÁNU	32
5.1 Osobní finanční plán pro jednotlivce	32
5.1.1 Pořízení vlastního bytu u jednotlivce	34
5.1.2 Výpočet stavebního spoření pro jednotlivce	37
5.2 Osobní finanční plán pro rodinu	41
5.2.1 Finanční situace rodiny	43
5.2.2 Zajištění finanční rezervy pro rodinu	45
5.2.3 Výpočet stavebního spoření pro děti	48
5.2.4 Zachování životní úrovně rodičů	53
5.3 Srovnání osobního finančního plánu rodiny a jednotlivce	54
6 ZÁVĚR	56
7 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ	57
8 SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ	61
9 SEZNAM OBRÁZKŮ	61
10 SEZNAM TABULEK	61
11 SEZNAM PŘÍLOH	61

1 ÚVOD

Cílem této práce je poukázat na důležitost osobního finančního plánování. Téměř každý z nás v každodenním životě řeší své osobní finance, ale málokdo ví, jak má efektivně a dlouhodobě se svými financemi pracovat. Tato práce poskytuje obohacení znalostí, zejména základních principů a finančních nástrojů v oblasti finančního plánování.

V teoretické části se zaměříme na cíle, které jsou hlavním podnětem k zahájení finančního plánování. Poté si představíme možné nebezpečné vlivy a rizika, které nás mohou během finančního plánování potkat. V další části si představíme základní finanční produkty, o kterých téměř každý člověk už někdy v životě slyšel, ale otázkou je, kolik lidí zná jejich přesný význam v oblasti finanční gramotnosti. Umět finanční produkty správně využít, porovnat s ostatními a znát jejich důsledky, je nejlepší cesta k dosažení budoucích cílů.

V praktické části se zaměříme na osobní finanční plán jednotlivce a rodiny pocházející z České republiky. U jednotlivce si ukážeme různé možnosti k dosažení optimální finanční rezervy a užití vybraných produktů v případě, že si jednotlivec chce pořídit vlastní bydlení. U osobního finančního plánu rodiny prvně zdůrazníme výdaje spojené s dětmi a jejich dlouhodobou zátěž na finanční situaci rodiny. Poté si představíme vhodné finanční produkty, které lze využít na budoucí zajištění dětí. V poslední části práce porovnáme osobní finanční plán jednotlivce a rodiny pocházející z České republiky.

2 JAK ZAČÍT FINANČNĚ PLÁNOVAT

Každý z nás chce být v životě spokojený, mít dobrou práci a dělat věci, které ho naplňují. K naplnění těchto snů nám převážně pomáhají peníze. Proto je důležité se naučit s nimi správně hospodařit. Mnozí vstoupí do světa financí neuváženě, a proto u nich často dochází k zadlužování. Zatímco lidé, kteří umí s penězi správně hospodařit a mají své finance pod kontrolou, problému zadlužování čelit nemusí. Finanční plán nám umožňuje mít dostatečné množství finančních prostředků pro různé životní situace, například vlastní bydlení, vzdělání dětí a finanční nezávislost, nebo pro negativní události, které nás mohou v životě potkat. (BeOK, 2018)

Tedy „*Finanční plán znamená, že si uvědomíme, jaké máme cíle a k nim přiřadíme nějaké peníze.*“ (Syrový, Tyl, 2014: 11) Nejedná se o vědeckou disciplínu, není to ani účetnictví, kde musíme hlídat každou korunu. Je to jen cesta, která nám má pomoci k dosažení našich cílů. Pokud chceme, aby byla tato cesta co nejefektivnější, měli bychom si zaprvé uvědomit, jaké jsou naše cíle, tedy co si za peníze chceme pořídit. Poté bychom si měli rozmyslet, kolik peněz jsme ochotní investovat do splnění našich cílů. Také musíme zvážit možná rizika a jak jim předejít, a v neposlední řadě si ujasnit, kolik peněz odložíme na stáří, pojistky, různá pojištění, studia atd. (Syrový, Tyl, 2014)

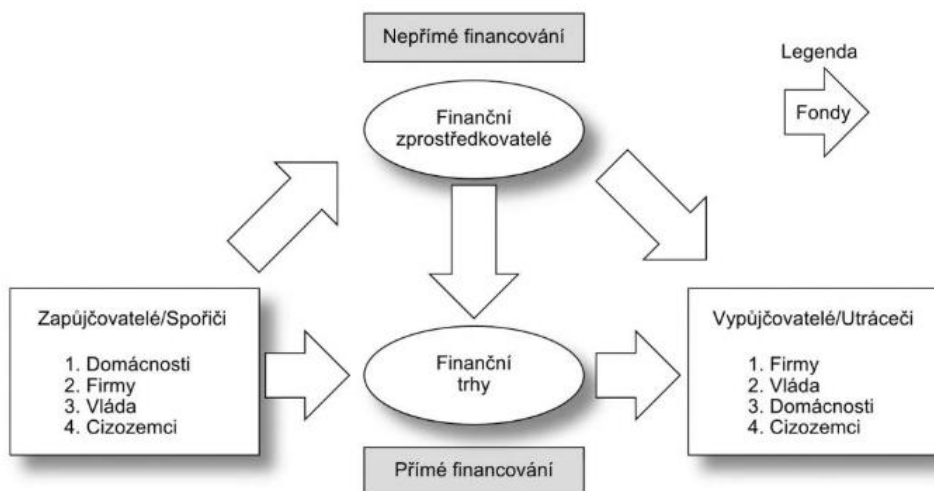
2.1 Cíle

Tvorbu finančního plánu začneme stanovením našich cílů. Jedná se většinou o dlouhodobé cíle, protože u dlouhodobých cílů potřebujeme pevnou disciplínu, kterou nám finanční plán zajistí. Nejprve je zapotřebí si ujasnit, kdy a jakým způsobem budeme řešit bydlení, studia našich dětí, kolik peněz je potřeba odkládat na stáří nebo na nákladné věci, které si nepořídíme z běžných příjmů. Dalším typickým cílem, kterého lidé chtějí dosáhnout, bývá „jistota“ neboli „bezpečí“, a to především v případě výpadku příjmu. To znamená mít dostatečně vysokou finanční rezervu. (Syrový, Tyl, 2014)

2.2 Nepříznivé vlivy

Naši budoucnost mohou negativně ovlivňovat ekonomické vlivy, a to především vývoj na finančních trzích a inflace. (Jurečka, 2017) Proto bychom se měli zajímat nejen o to, jak se vyvíjí finanční trh, ale také se zaměřit na inflaci. O propadech na finančních trzích se mluví v médiích často, proto je jednodušší tuhle situaci sledovat, na rozdíl od inflace, o které se mluví zřídka. (Srový, Tyl, 2014)

Každou ekonomiku tvoří finanční trhy, kdy jejich správné fungování je důležitým faktorem pro hospodářský růst. Pokud finanční trhy fungují špatně, může dojít k silnému oslabení ekonomiky, což může vést až k ekonomické krizi. Úlohu finančního trhu vysvětluje následující obrázek: (Černohorský, Teplý, 2011)



Obrázek 1: Úloha finančních trhů (Mejstřík aj., 2008: 34)

Finanční zprostředkovatelé jsou mezičlánkem, který vstupuje mezi věřitele a dlužníky. Přijímá prostředky od věřitelů a poskytuje je dlužníkům, kterými mohou být různé subjekty. Je zřejmé, že potřeby jednotlivých subjektů jsou odlišné, proto existuje velké množství finančních zprostředkovatelů, které můžeme rozdělit do čtyř skupin: *smluvní*

spořicí instituce, depozitní instituce, investiční zprostředkovatelé a ostatní finanční instituce. Každý z těchto finančních zprostředkovatelů spravuje různá aktiva (užití fondů) a různá pasiva (zdroj fondů), viz. tabulka: (Černohorský, Teplý, 2011)

Druh zprostředkovatele	Hlavní aktiva (užití fondů)	Hlavní pasiva (zdroj fondů)
Depozitní instituce (banky)		
Komerční banky	Firemní úvěry	Depozita
	Spotřebitelské úvěry	
	Hypoteční úvěry	
	Vládní dluhopisy	
	Municipální dluhopisy	
Stavební spořitelny	Úvěry na bydlení	Depozita
Družstevní záložny	Spotřebitelské úvěry	Depozita
Smluvně spořicí instituce		
Pojišťovny	Firemní dluhopisy	Pojistné
	Vládní dluhopisy	
	Akcie	
Penzijní fondy	Firemní dluhopisy	Příspěvek zaměstnanců a zaměstnavatelů
	Vládní dluhopisy	
	Akcie	
Investiční zprostředkovatelé		
Hedžové fondy	Firemní dluhopisy	Podílové listy (vklady majetných investorů)
	Vládní dluhopisy	
	Akcie	
	Deriváty	
Private equity	Majetkové podíly ve firmách	Vklady majetných investorů
	Finanční investice do začínajících firem	
Suverénní fondy	Firemní dluhopisy	Státní a vládní prostředky
	Vládní dluhopisy	
	Akcie	
Finanční společnosti	Firemní úvěry	Komerční papíry
	Spotřebitelské úvěry	Akcie
		Dluhopisy
Podílové fondy	Firemní dluhopisy	Podílové listy
	Vládní dluhopisy	
	Akcie	
Fondy peněžního trhu	Instrumenty peněžního trhu	Podílové listy
Ostatní finanční instituce		
Hypoteční banky	Hypotéka	Hypoteční zástavní listy
Leasingové společnosti	Leasingové pohledávky	Bankovní úvěry
Faktoringové společnosti	Obchodní pohledávky	Bankovní úvěry

Tabulka 1: Finanční zprostředkovatelé (Mejstřík aj., 2008: 38)

Nyní se zaměříme na inflaci, neboť právě ta může ovlivnit řadu věcí v našem osobním životě. „Inflace je zpravidla pojímána a definována jako zvyšování cenové hladiny, které má za následek snižování kupní síly peněz.“ (Jurečka, 2017: 128) Inflace je všeobecně vnímaná jako negativní ekonomický jev, neboť vnáší do ekonomiky nejistotu.

Přesto v ekonomické literatuře najdeme názory, ve kterých je inflace vnímána pozitivně. Nositelé těchto názorů mluví o tzv. *mírné inflaci*. Mírnou inflací rozumíme, že ceny pozvolně rostou, což vede k podnětu rozšíření nabídky práce nebo rozšíření produkce. Mírná inflace může mít pro ekonomiku i povzbuzující efekt.

Naším hlavním zájmem, při tvorbě finančního plánu, by měl být především budoucí odhad míry inflace. Na webové stránce ([13]) nalezneme kalkulačku inflace, kde se můžeme podívat, jak by se námi určená suma peněz (československé či české koruny) zhodnotila v jakémkoliv časovém intervalu od roku 1954 do roku 2019. Například se můžeme podívat jak by se 100 000 Kč zhodnotilo za posledních 10 let. Pokud bychom si v roce 2009 pořídili věc v hodnotě 100 000 Kč, tak v roce 2019 bychom na stejnou věc potřebovali 118 191 Kč.

Pokud očekáváme růst cenové hladiny v příštím období, budeme mluvit o očekávané míře inflace. V životě máme mnoho očekávání, některé se vyplní, některé nikoliv. Tak stejně je to s inflačním očekáváním. Pokud je inflační očekávání správné, nastane situace, kdy se očekávaná míra inflace rovná skutečné míře inflace. Tuhle situaci nazýváme *anticipovaná (předvídaná) inflace*. Naopak, pokud naše inflační očekávání je chybné, mluvíme o *neanticipované inflaci*. Neanticipovanou inflaci můžeme vnímat jako inflační překvapení, které lze vyjádřit jako rozdíl očekávané míry inflace od skutečné míry inflace.

neanticipovaná inflace = očekávaná míra inflace – skutečná míra inflace

(Jurečka, 2017: 142)

Rozlišování anticipované a neanticipované inflace je podstatné, protože neanticipovaná inflace způsobuje větší zátěž pro ekonomiku než anticipovaná. Anticipovanou inflaci vnímáme víc pozitivněji, i když směřuje k vyšší cenové hladině, protože jsme s touto inflací ve svých plánech počítali. Zatímco neanticipovaná inflace přináší nejistotu hodnoty budoucích peněz, například nejistota hodnot našich úspor a vkladů v bankách. (Jurečka, 2017)

2.3 Rizika

Riziko finančního plánu není pokles a proměnlivost hodnot investic, jak si mnozí myslí, ale to, že svých cílů nedosáhneme. Abychom svých cílů dosáhli, musíme tvořit tzv. finanční rezervy, které nám mohou velmi pomoci v různých životních situacích. (Syrový, Tyl, 2014)

Finanční rezervy slouží k předcházení nečekaných situací během života. Může se jednat o situace, které lze částečně předvídat, například porucha pračky, ledničky a jiných spotřebičů v domácnosti, ale může jít také o situace, které předvídat nelze, jako je ztráta zaměstnání. Abychom určili vhodnou finanční rezervu, musíme provést následující dva kroky. V prvním kroku se zabýváme výší rezervy, která vychází z násobku měsíčních výdajů. V druhém kroku nás zajímá, v jaké životní situaci se nacházíme. Finanční rezerva bude odlišná v době, kdy jsme svobodní a bez závazku, od doby, kdy máme rodinu, popřípadě partnera/partnerku na rodičovské dovolené.

Finanční rezerva svobodného člověka, který je bez úvěru a dětí, by měla dosahovat minimálně tří měsíčních výdajů, které lze ponechat na osobním účtu. Odborníci doporučují spořicí účty, neboť nejsou zpoplatněny, stejně jako osobní účty, a navíc mají vyšší úrokovou sazbu.

Doporučená výše rezervy pro nezadané, kteří už mají finanční závazky, například spotřebitelské úvěry nebo hypotéky, by měla být vyšší. Finanční rezerva by se měla rovnat trojnásobku až šestinásobku měsíčních výdajů.

Pokud máme rodinu, měli bychom finanční rezervě věnovat větší pozornost. Neboť ve většině rodin v určitou dobu dojde k tomu, že je jeden z partnerů na mateřské dovolené anebo mají nějaký úvěr, jehož nesplacením mohou přijít o střechu nad hlavou. Proto by finanční rezerva měla činit šesti i vícenásobek měsíčních výdajů. (Janda, 2012)

S finanční rezervou můžeme také předejít tzv. *dluhové pasti*. Dluhová past představuje čerpání úvěrů, jejichž splácení může být pro nás těžké, proto si půjčujeme další a další peníze. Tím se dostáváme do špatné finanční situace, kdy jsme zadluženi a neumíme našetřit na jakékoliv naše potřeby. Právě v tenhle moment by nám peníze uložené „bokem“ mohly pomoci. (Srov. Syrový, Tyl, 2014)

O finanční rezervě bychom měli začít uvažovat v momentě, kdy dostaneme první výplatu. Tedy kolem 20. až 30. roku věku. Čím dříve začneme, tím lépe budeme připraveni čelit životním situacím, které nás mohou v životě zastihnout. (Janda, 2012)

3 SPOŘENÍ

Spořením rozumíme zpravidla ukládání pravidelných částek. Tyto částky mohou být stejné či nestejně výše. Spoření probíhá při určité úrokové sazbě. Úroková sazba může být buď stanovena na konkrétní dobu, typické u termínovaných vkladů, nebo stanovena na konkrétní dobu není. V tomto případě se úroková sazba nemění ze dne na den, většinou „vydrží“ nějakou dobu, dokud ji neovlivní změny v ekonomice (recese atd). Spořit můžeme dvěma různými způsoby. Buď klasickým spořením, kdy své finanční prostředky ukládáme do bankovních produktů, anebo investováním. (Bohanesová, 2018)

„Investování se definuje jako vzdání se známé současné hodnoty finančních prostředků, abychom v budoucnu získali neznámou hodnotu prostředků.“ (Syrový, Tyl, 2014: 55)

S investováním je spojeno větší riziko spočívající v každodenním kolísání hodnoty naší investice, která může vyústit v nedosažení očekávané hodnoty investice, ale zato můžeme očekávat větší výnos, než když spoříme v bance. (Bohanesová, 2018) Investovat můžeme do různých aktiv. Aktivem rozumíme cokoliv, co nabývá nějaké hodnoty. Při investování je důležité, aby se hodnota aktiva v budoucnu zvyšovala. Lze říct, že investovat můžeme do velké škály různých aktiv. Například do tradičních akcií, ale také do drahých kovů, starožitností, pomerančových džusů či vepřového boku. (Havlíček, Stupavský, 2013) My se nyní zaměříme na produkty, které se ve finančním plánu objevují nejčastěji.

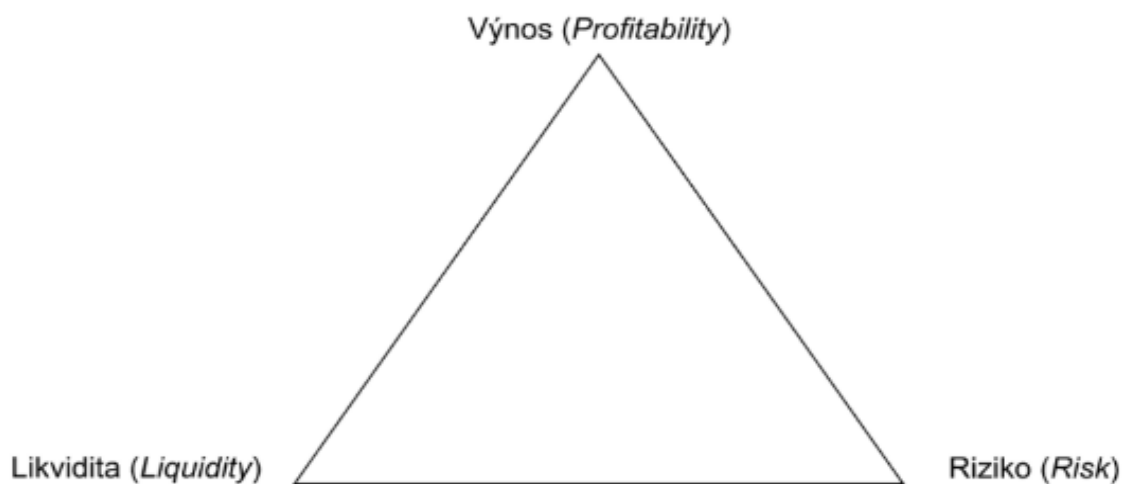
3.1 Produkty

V této kapitole se budeme věnovat konkrétním finančním produktům. Než ale začneme, uvedeme si některá obecná doporučení.

Pokud víme, kdy a na co peníze budeme potřebovat, a kolik peněz jsme ochotni jednorázově či pravidelně si dávat stranou, můžeme se začít bavit o různých typech produktů. Například, pokud jsme se rozhodli, že budeme potřebovat 100 000 Kč jako krátkodobou nebo střednědobou finanční rezervu, tj. takovou, kterou plánujeme čerpat zhruba do 5 let, budeme s největší pravděpodobností používat produkt, který nazýváme

spořicí účet. Pokud, ale náš záměr je spořit si na důchod, což je zajisté dlouhodobá záležitost, bude nás zajímat doplňkové spoření. (Srový, Tyl, 2014) Tento produkt má investiční charakter, jak se dozvíme v kapitole 3.1.5 Doplňkové penzijní spoření.

Při výběru správného produktu, jehož cílem je dosáhnout určitého očekávaného zhodnocení, bychom neměli zapomínat zvážit kromě jeho výnosnosti a rizika také jeho likviditu. Co se týče rizika, lze jich nalézt celou řadu, zatím se však omezíme na riziko, že nedosáhneme očekávaného zhodnocení. Likviditou finančního produktu (aktiva) rozumíme rychlost, s jakou jsme schopni prodat toto aktivum zpět na hotovost, pokud možno beze ztráty jeho hodnoty. Čím je likvidita vyšší, tím rychleji získáme hotové peníze zpět. V nejdělnějším případě bychom chtěli u finančního produktu dosáhnout maximálního výnosu, co největší likvidity a co nejmenšího rizika, avšak tohoto ideálu dosáhnout nelze. Je nutné zvolit kompromis mezi výnosem, rizikem a likviditou. Jmenované tři veličiny jsou často zakreslovány do tzv. magického trojúhelníku, který nám může poskytnout vysvětlení vztahů mezi těmito veličinami. Nyní se zaměříme na tzv. magický trojúhelník: (Lipovská, 2017)



Obrázek 2: Magický trojúhelník (Čížinská, 2018: 118)

Z obrázku je patrné, že vždy, kdy se přiblížíme k jednomu z vrcholů trojúhelníku se oddalujeme od ostatních dvou vrcholů. Proto nikdy nedosáhneme maximálního výnosu,

největší likvidity a současně nejmenšího rizika (nedosažení očekávaného výnosu). (Lipovská, 2017)

Bohanesová (2018) ve svých skriptech uvádí, že v průběhu času se dospělo k těmto poznatkům:

- v případě, že roste výnos, roste i riziko nedosažení očekávaného výnosu.
- v případě, že roste likvidita, tak výnos spíše klesá.
- v případě rostoucího rizika můžeme očekávat větší výnosnost.

Nutno však poznamenat, že na vyšší výnosy si musíme umět počkat, neboť v praxi se ukázalo, že s rostoucí dobou ukládání a zhodnocování peněz klesá riziko nedosažení očekávaného výnosu. (Bohanesová, 2018)

3.1.1 Spořicí účet

Spořicí účty v poslední době zažily obrovský vzestup. Jejich výhodou vždy bylo, že finance z nich můžeme vybrat kdykoli a bez jakýchkoliv sankcí. Odlišnost běžného a spořicího účtu je v tom, že u běžného účtu se doporučuje mít jen tolik finančních prostředků, kolik potřebujeme do další výplaty. Navíc běžný účet slouží jako provozní účet, z něhož platíme různé pro nás „povinné“ platby a na který nám chodí výplata či jiné příjmy. Peníze na běžném účtu se moc neohřejí. Na rozdíl od spořicího účtu, kde si odkládáme prostředky pro nenadálé situace, anebo situace, které plánujeme v blízké budoucnosti, například vybavení domácnosti. Tedy na spořicím účtu naše finanční prostředky setrvávají déle a přináší nám i nějaké zhodnocení. Úroková sazba pro spořicí účty nebývá fixní na předem známou dobu, mění se podle situace v ekonomice. (Havlíček, Stupavský, 2013)

3.1.2 Termínované vklady

Termínované vklady jsou v České republice typické pro krátkodobé až střednědobé spoření. Přičemž čím delší dobu ponecháme peníze na termínovaném vkladu, tím většího výnosu dosáhneme. Velkou výhodou oproti investicím můžeme vidět v tom, že uložené peníze na termínovaných vkladech, stejně jako spořicí účty, jsou pojištěny pro případ selhání bank (v současnosti až do výše 100 000 euro). Důležité je si uvědomit, že termínované vklady převážně dosahují nižší výnosnosti než spořicí účty. To je hlavní důvod, proč s příchodem spořicíh účtů termínované vklady ustoupily do pozadí. Před spořicími účty ale termínované vklady tvořily hlavní spořicí produkt.

Při sjednávání termínovaného vkladu je důležitá výše vkladu, úroková sazba a výpovědní lhůta. Minimální vklad, který se pohybuje kolem 3-5 tisíc, je předem stanoven. Doba splatnosti se obvykle pohybuje v rozmezí dvou týdnů až několika měsíců, v krajních případech dokonce až 5 let. Různé úrokové sazby nabízejí banky či družstevní záložny, proto je důležité si jejich úrokové sazby prostudovat. V poslední době dochází k vyrovnávání výše úrokové sazby u termínovaných účtů a spořicíh účtů, ale i přesto spořicí účty vycházejí jako výhodnější finanční produkt, a to především díky tomu, že peníze nejsou zablokovány k určitému termínu.

V případě předčasného ukončení termínovaného vkladu banka uděluje vkladateli sankci, např. ve výši získaného úroku. Existují též termínované vklady s výpovědní lhůtou, během které nemusí být úročeny vůbec, nebo jen nižší úrokovou sazbou. To je potřeba zjistit dopředu. (Janda, 2011)

Z předchozího textu je zřejmé, že oba výše popsané finanční produkty slouží spíše pro krátkodobé až střednědobé potřeby. V životě však je nutné řešit též financování našich potřeb ve vzdálené budoucnosti. Je škoda, aby peníze, které budeme pro tyto účely odkládat stranou, skončily na termínovaných vkladech či spořicíh účtech. A to proto, že čím déle jsou peníze odloženy, tím vyšší budeme požadovat jejich zhodnocení. Navíc, čím větší riziko nedosažení našeho očekávaného výnosu podstoupíme, tím spíše se můžeme těšit na vyšší výnosy.

Banky u termínovaných vkladů a spořicíh účtů nabízí jen nízké zhodnocení v porovnání s dlouhodobějšími produkty. Mezi ně patří především podílové fondy a také doplňkové penzijní spoření (DPS). Jedná se o finanční produkty investičního charakteru. K nim můžeme zařadit také investování peněz prostřednictvím investičního životního pojištění. (Bohanesová, 2018)

3.1.3 Podílové fondy

Investovat do podílových fondů můžeme prostřednictvím investičních společností, které jsou akciovými společnostmi. Investování do podílových fondů funguje na principu, že svěřujeme naše finanční prostředky zvolené investiční společnosti, přesněji řečeno jejímu depozitáři (bance), který shromážděné vklady investuje podle našich dispozic uvedených v rámcové smlouvě při současném rozložení investičního rizika. Tento způsob investování je označován jako kolektivní investování. Drobným investorům je takto umožněno investovat např. do akcií firem po celém světě, na což by nikdy sami nedosáhli. Za investované peníze získáváme podílové listy. „*Podílový list je majetkový cenný papír ztělesňující váš podíl ve fondu.*“ (Tůma, 2014: 23) Počet podílových listů se odvíjí od množství vložených peněz. (Janda, 2011)

Standardní podílové fondy, kterých je v ČR většina, jsou fondy kolektivního investování, které splňují požadavky evropských směrnic, na rozdíl od fondů speciálních. (Zákon č. 240/2013, Sb., o investičních společnostech a investičních fondech) Dělíme je na uzavřené a otevřené. Otevřené podílové fondy umožňují svým investorům kdykoliv prodat jejich podílové listy. Je to bezesporu jejich velká výhoda. Investor sám může rozhodnout, zda prodá část, nebo všechny své podílové listy. Prodává je zpět investiční společnosti, která je povinna podílové listy od investora odkoupit. Investiční společnost odkupuje podílové listy s aktuální hodnotou. Hodnota podílových listů je velice proměnlivá a každý den se přepočítává. Můžeme to přirovnat ke koupi cizí měny. Uveďme si to na příkladu: Koupíme-li 20 euro při aktuálním kurzu 25,5600 CZK/EUR a druhý den při kurzu 25,5800 CZK/EUR budeme chtít 20 euro prodat, tak hodnota 20 eur bude 512 Kč. Ale v případě, že bychom 20 euro chtěli prodat až za půl roku, tak hodnota 20 eur by mohla být jiná, například 530 Kč. Pořád vlastníme 20 euro, ale jejich hodnota je v určité

době jiná. Tak stejně je to s podílovými listy. (Kociánová, 2012) V průběhu investování do otevřených podílových fondů máme možnost stále nakupovat podílové listy, resp. investiční společnost je může vydat v neomezeném množství.

Podílové fondy představují vhodný produkt pro dlouhodobé zhodnocování peněz. Je však třeba pamatovat na to, že je spojen s určitými riziky (nejen s rizikem nedosažení očekávaného výnosu), s nimiž je třeba se smířit a porozumět jim před tím, než vůbec začneme investovat. Rizikovitost podílových fondů se odvíjí od investiční strategie, která musí být stanovena u každého fondu. Investor si pak fond vybírá podle svého postoje k riziku. Pokud ho nezná, zjistí ho pomocí investičního dotazníku, který (dnes už povinně) musí vyplnit, než začne investovat. (Bohanesová, 2018)

Nejčastější rozlišení podílových fondů podle investiční strategie je následující:

- Konzervativní fondy – za veřejné finanční prostředky jsou nakupovány především krátkodobé investiční instrumenty, nejvíce krátkodobé dluhopisy. Doporučená doba držení této investice, tzv. doporučený investiční horizont, je nejčastěji 1 - 1,5 roku.
- Vyvážené fondy – zde jsou peníze podílníků investovány do střednědobých a částečně i do dlouhodobějších investičních instrumentů, kterými jsou např. dluhopisy od různých emitentů (stát, firmy, banky) s dobou (do) splatnosti zhruba od 3 do 10 let, nebo také akcie pocházející též od různých hospodářských odvětví na rozvinutých i rozvíjejících se trzích z různých koutů světa.
- Dynamické fondy – v tomto případě jsou prostředky investovány do akcií všeho druhu a mohou být částečně investovány i do finančních derivátů. (Partners, 2013)

Nutno podotknout, že fondů je celá řada a najít mezi nimi můžeme i takové, které jsou zaměřeny na investice do nemovitostí (nemovitostní fondy) či do tzv. alternativ (drahé kovy a komodity).

Investičním horizontem je označována doba, po kterou chceme mít naše prostředky zainvestovány, nebo během které chceme pravidelně investovat. Kromě výše uvedených

veličin – výnos, riziko a likvidita je to další veličina, nad níž by se měl investor pořádně zamyslet před tím, než začne investovat. Bylo již zmíněno, že s rostoucí dobou investice, tj., s rostoucí délkou investičního horizontu, klesá riziko nedosažení očekávaného výnosu. Proto při volbě dlouhodobějšího investičního horizontu se můžeme odvážit investovat do rizikovějších aktiv. Naopak, uvažujeme-li, že budeme investovat jen krátce, řekněme do 3 let, je lepší zaměřit se na produkty peněžního trhu, například bankovní produkty.

Bohužel, investování do podílových fondů není zadarmo. Je třeba uhradit vstupní poplatek, a to buď jednorázově, formou prvního navýšeného vkladu, nebo průběžně v několika prvních či ve všech vkladech. Uhradit je také potřeba poplatků za správu peněz, který se strhává již z nahromaděných prostředků. (Bohanesová, 2018)

V případě uzavřeného podílového fondu investor nemůže kdykoliv prodat své podílové listy. Podílové listy může prodat až za nějakou předem stanovenou dobu nebo, pokud to fond dovoluje, na sekundárním trhu (burze). Všeobecně uzavřené podílové fondy nejsou příliš oblíbené v České republice. (Janda, 2011)

3.1.4 Životní pojistky se spořicí složkou

Životní pojistky slouží k naší ochraně při nečekaných událostech s negativním nábojem, které nás mohou během života potkat a způsobit nepříjemný dopad na naši finanční situaci. My se nyní zaměříme na životní pojistky se spořicí složkou, kdy máme zajištěna nejen možná rizika, ale současně nám umožňují spořit či investovat. Životní pojistky se spořicí složkou rozdělíme na:

- Kapitálové životní pojištění (dnes se již nesjednává)
- Investiční životní pojištění

Investiční životní pojištění funguje na principu, kdy vložené peníze od klienta pojišťovna vezme a rozdělí je tak, že část peněz půjde na náklady pojišťovny, další část na krytí sjednaných pojištění vůči zvoleným pojistným nebezpečím a zbytek do investic zvolených podílových fondů. Jedná se tedy o spojení investic do podílových fondů a rizikového pojištění. Důležité je si uvědomit, že klient si nemůže vybrat jakýkoliv podílový fond na trhu, ale jen ten, který má pojišťovna v nabídce.

S tímto pojištěním jsou spojené poplatky nejen za provize, ale také za vstup do podílových fondů, za uzavírání smlouvy a za vedení účtu. Poplatky za provize a uzavírání smlouvy jsou běžně ve výši 1–2ročního pojistného. Tedy pokud měsíční pojistné činí 1 000 Kč, tak tento poplatek bude činit 12 000–24 000 Kč. Poplatek za vstup do podílových fondů můžeme nazývat správcovský poplatek, ale nesmíme zapomínat, že pojišťovna si také bude účtovat poplatek za správu. Tedy tento správcovský poplatek budeme platit dvakrát. K tomu musíme zaplatit ještě poplatek za vedení účtu. Jak sami vidíte, v případě investování pomocí investičního životního pojištění platíme jak poplatky ve fondech, tak poplatky pojišťovně. (Srový, Tyl, 2011)

Jako výhodu při volbě životní pojistky se spořicí složkou můžeme vnímat daňovou úlevu. Daňovou úlevou rozumíme možný odečet od daňového základu. V případě investičního životního pojištění daňová úleva může činit až 24 000 Kč za jedno zdaňovací období, tj. za kalendářní rok. Tato částka je maximální částka, která nám může být odečtena od daňového základu. Dosáhneme jí v případě, že naše měsíční pojistné na životní pojištění (nikoli na úrazová pojištění) bude činit 2 000 Kč, tedy ročně 24 000 Kč. Daňové výhody mohou uplatnit také zaměstnavatelé, a sice na každého zaměstnance mohou z jejich daňového základu odečíst částku až 50 000 Kč. Informace jsou převzaté z webové stránky ([19]).

3.1.5 Doplnkové penzijní spoření

Než si představíme produkt doplnkové penzijní spoření (zkráceně DPS), musíme si představit jeho předchůdce, tzn. penzijní připojištění.

Zákon o penzijním připojištění vznikl v roce 1994. Stal se velice oblíbeným produktem, neboť stejně jako stavební spoření byl podporován státem. (Syrový, 2012) Jeho poskytovatelem byly penzijní fondy. Jejich výhodou bylo, že nemohly vykazovat ztrátu, přinejhorším výnos směl být nulový. Penzijní připojištění probíhalo tak, že zpravidla každý měsíc účastník poslal příslušenému depozitáři na účet příspěvek, tzv. příspěvek účastníka, a k tomuto příspěvku vznikal nárok na příspěvek od státu. Jeden ze způsobů vybrání naspořených prostředků byla penze, která byla podmíněna délkou spoření: již po nepřetržitém ukládání sjednaných příspěvků účastníka po dobu 180 měsíců bylo možné polovinu naspořené částky vybrat a dál pokračovat ve spoření. Dalšími způsoby výběru bylo odbytné nebo jednorázové vyrovnání. (Bohanesová, 2018) Často se penzijní připojištění označovalo jako třetí pilíř. Neboť důchodový systém tvořil po určitou dobu 3 pilíře.

Slovem pilíř rozumíme pramen příjmů v důchodu. (Partners, 2013) První pilíř spočívá v průběžném financování důchodů od výdělečně činných osob (zaměstnanci, podnikatelé, dobrovolníci), jedná se o „státní“ důchod, na který si každý může vytvořit nárok tím, že odpracuje potřebný počet let. V druhém pilíři si účastníci dobrovolně odkládali finanční prostředky se zřetelnou pomocí státu. Druhý pilíř však neměl dlouhého trvání, fungovat začal v roce 2013 a zrušen byl v roce 2016. Od té doby důchodový systém obsahuje jen první a třetí pilíř. (Rytířová, 2013)

V roce 2012 probíhala příprava důchodové reformy, ve které penzijní fondy nahradily transformované fondy. Důchodová reforma proběhla v roce 2013. Transformované fondy měly a mají totožné podmínky, jako penzijní fondy. Změnila se jen výše státního příspěvku, viz. tabulka: (Bohanesová, 2018)

Měsíční platba	Státní příspěvek	Státní příspěvek
	do konce roku 2012	od ledna 2013
100 Kč	50 Kč	0 Kč
200 Kč	90 Kč	0 Kč
300 Kč	120 Kč	90 Kč
400 Kč	140 Kč	110 Kč
500 Kč	150 Kč	130 Kč
600 Kč	150 Kč	150 Kč
700 Kč	150 Kč	170 Kč
800 Kč	150 Kč	190 Kč
900 Kč	150 Kč	210 Kč
1000 Kč a více	150 Kč	230 Kč

Tabulka 2: Výše státního příspěvku ([25])

Nyní nelze sjednat penzijní připojištění, ale pouze jeho náhradu: doplňkové penzijní spoření. Velkou změnou jsou poskytovatelé, které momentálně tvoří penzijní společnosti. Penzijní společnosti nám od počátku roku 2013 nabízí „nové“ účastnické fondy s různými investičními strategiemi, přičemž dříve sepsané smlouvy na penzijní připojištění mohou trvat nadále a účastník svoje příspěvky posílá do tzv. transformovaného fondu. Jinými slovy, každá nová smlouva uzavřená po 1. 1. 2013 je již na účastnický fond. Každá penzijní společnost musí povinně nabízet konzervativní fond jako alternativu ke starému penzijnímu připojištění. Dále je možné svoje příspěvky nechat zhodnocovat ve více fondech s různými investičními strategiemi, avšak pro jedinou penzijní společnost. Mezi nejpoužívanější označení fondů podle jejich investiční strategie patří vyvážený, dynamický a konzervativní. Fondy se liší v kolísavosti investic. Konzervativní fondy jsou určeny osobám se silnou averzí k riziku, tj. ke kolísání hodnoty jejich investice. Zatím co dynamické fondy mohou být zajímavé pro osoby, kterým nevadí větší propady hodnoty investice. Vyvážené fondy jsou kompromisem mezi dynamickými a konzervativními fondy. Přibýly též další možnosti týkající se získání naspořených prostředků zpět a možnost čerpat naspořené prostředky o něco dříve, než vznikne nárok na starobní důchod (tzv. předdůchod). (Bohanesová, 2018)

Je zřejmé, že pravidelné ukládání příspěvků do fondu/ů v rámci doplňkového penzijního spoření není ničím jiným než opět kolektivním investováním, navíc se státní podporou. (Rytířová, 2013) Z toho plyne, že DPS nám umožňuje získat zajímavější výnosy. (Bohanesová, 2018)

Jak již bylo řečeno, ti, kteří měli své finanční prostředky uložené ve starém penzijním připojištění, o své prostředky nepřišli, prostředky těchto osob byly převedeny do transformovaných fondů. Další možností v rámci DPS je přesun prostředků z transformovaných fondů do účastnických fondů. Opačný směr přesouvání není možný. Pro klid a bezpečnost účastníků je ze zákona majetek akcionářů penzijní společnosti oddělený od majetku účastníků. Proto můžeme mluvit o penzijních společnostech jen jako o správcích našich peněz. (Srový, Tyl, 2014)

Po uplynutí spořicí části, která trvá prakticky do 60 let věku účastníka, může být naspořená částka vyplacena zpět účastníkovi, pokud se jí nerozhodne celou převést a dále držet v novém DPS. Rozhodne-li se účastník svoje naspořené prostředky vybrat, děje se tak buď pomocí jednorázové dávky, nebo formou pravidelně vyplácených dávek. (Rytířová, 2013) Způsob výplat dávek zůstal téměř stejný jako u penzijního připojištění. Penze, odbytné a jednorázové vyrovnání bylo ponecháno a k nim se přiřadilo tzv. částečné odbytné, které umožňuje dětem pomocí 3. pilíře si za určitých podmínek (doba spoření min. 10 let, nutnost setrvat u jediné společnosti) v době plnoletosti vybrat až jednu třetinu finančních prostředků naspořených rodinnými příslušníky, bohužel při současném vrácení adekvátní části státních příspěvků zpět státu. (Bohanesová, 2018) Nutno dodat, že odbytné se uplatňuje pouze při předčasném ukončení smlouvy o penzijním připojištění, resp. DPS, přičemž prostředky lze získat zpět (samozřejmě po odečtu příslušného poplatku) nejdříve za 1rok u penzijního připojištění, resp. za 2 roky u DPS.

Nevýhodou doplňkového penzijního spoření je možnost výběru prostředků až v důchodovém věku. Ve starém penzijním připojištění bylo díky výsluhové penzi možno si část naspořených prostředků, přesně až jednu polovinu, vybrat už po 15 letech spoření. Tahle možnost zůstala pouze v transformovaných fondech. Státní příspěvek získáme i na doplňkové penzijní spoření. (Srový, Tyl, 2011)

I produkt doplňkové penzijní spoření nám umožňuje uplatnit daňové výhody. Daňová uznatelnost se vztahuje na všechny úložky transformovaných a účastnických fondů, jejichž hodnota je vyšší než 1 000 Kč za měsíc. Maximální částka, která nám může být odečtena, nabývá hodnoty 24 000 Kč. Abychom maximální částky dosáhli, museli bychom měsíčně odkládat 3 000Kč, to znamená, že bychom museli naspořit za rok 36 000Kč. Daňové výhody mohou stejně jako u životního pojištění uplatnit i zaměstnavatelé. (Bohanesová, 2018) Informace jsou také dostupné na webové stránce ([18]).

3.1.6 Pojištění

Pojištění představuje produkt, který nám pomůže v případě vzniklé pojistné události. Nesmí se jednat o úmyslné způsobení škody (pojistný podvod), tedy škody způsobené úmyslně nejsou propláceny. Tudíž *„každá pojistná událost musí mít nahodilý charakter“* (Bohanesová, 2018: 35)

Pojištění dělíme do dvou odvětví: životní pojištění a neživotní pojištění. Životní pojištění obsahuje pojištění dožití se určitého věku, smrti nebo obojího zároveň. Z hlediska tvorby finanční rezervy představuje životní pojištění další produkt, kterým lze do budoucna zajistit určitou finanční rezervu, a to buď pro pojištěného, dožije-li se konce pojistné doby, nebo pro obmyšleného či dědice v případě úmrtí pojištěného. K životnímu pojištění se často sjednávají pojištění kryjící výpadky příjmů v situacích jako je invalidita, nemoc a úraz. Tím pádem jsou ochráněny finanční rezervy, neboť čerpání rezerv může být (aspoň částečně) nahrazeno plněním z pojišťovny. Neživotní pojištění v životě člověka má význam k zajištění jeho majetku, pro tento účel slouží pojištění nemovitosti, domácnosti a známé havarijní pojištění, a také odpovědnosti za své konání či jednání v běžném občanském životě nebo v zaměstnání, k čemuž slouží příslušná odpovědnostní pojištění. Do této skupiny spadá také povinné ručení. (Bohanesová, 2018)

4 SPOTŘEBITELSKÝ ÚVĚR

„Spotřebitelským úvěrem je odložená platba, peněžitá zápůjčka, úvěr nebo obdobná finanční služba poskytovaná nebo zprostředkovaná spotřebiteli“ (Zákon č.257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru) Spotřebitelský úvěr si můžeme sjednat u bank, nebankovních společností, nebo prostřednictvím externích zprostředkovatelů (u externích zprostředkovatelů si úvěr přímo nelze sjednat, zprostředkovatelé pouze pomáhají klientovi úvěr v bance nebo v nebankovní společnosti vyřídit, případně vyjednat lepší úrokovou sazbu). Důležité je si ověřit, zda nehrozí poskytovatelům, nebo zprostředkovatelům úpadek. To zvládneme sami, pomocí webových stránek ([12]). Musíme jen znát: adresu, IČO, název, právní formu. Nárok na spotřebitelský úvěr má fyzická svéprávní osoba starší 18 let. (Bohanesová, 2018)

4.1 Spotřebitelský úvěr na bydlení

Nyní se budeme zabývat spotřebitelským úvěrem na bydlení. U spotřebitelského úvěru na bydlení musí být doložen účel, a také musí být zajištěn zástavním právem k nemovitosti. Budeme se bavit jak o hypotečních úvěrech, tak o úvěru v rámci stavebního spoření. (Bohanesová, 2018)

4.1.1 Stavební spoření

Pokud máme v plánu si koupit byt, popřípadě rodinný dům, nebo nás čeká rekonstrukce, tak s největší pravděpodobností budeme chtít, aby náš finanční plán obsahoval produkt, který nazýváme stavební spoření. Jelikož známe účel našeho spoření (koupě bytu, rodinný dům, příp. s rekonstrukcí), mluvíme o tzv. účelovém spoření. Stavební spoření nám mohou poskytnout stavební spořitelny. (Bohanesová, 2018)

V České republice si můžeme vybrat mezi pěti stavebními spořitelny:

1. Českomoravská stavební spořitelna, a.s. (Liška)
2. Raiffeisen stavební spořitelna, a.s.
3. Wüstenrot stavební spořitelna, a.s.
4. Modrá pyramida, a.s.
5. Stavební spořitelna České spořitelny, a.s. (Buřinka)

Než začneme spořit, musíme si uvědomit, kolik bude náš cíl stát (byt, rodinný dům, rekonstrukce), tím určíme tzv. cílovou částku. (Janda, 2011)

Stavební spoření má dvě části/fáze. V první části si ukládáme volné finanční prostředky. Proto se tahle část nazývá spořicí. Tahle část končí dnem, kdy splňujeme podmínky pro přiznání řádného úvěru. Ve spořicí části je nutno zaplatit dva poplatky – první je vstupní poplatek, který se počítá z cílové částky. Jeho výše činí 1 % cílové částky. Druhý poplatek, se vztahuje k vedení vkladového účtu. Za vedení účtu si stavební spořitelna každý rok strhává 300-360 Kč, také je možnost si poplatek strhávat v poměrné výši vícekrát za rok. Způsob strhávání poplatků si určují samy spořitelny. (Bohanesová, 2018)

V této části také můžeme získat státní podporu, které je však přiznávána ve formě záloh. Záloha státní podpory se nám připisuje na účet jednou za kalendářní rok, a to ve výši 10 % z čisté naspořené částky (součet všech vkladů, záloh státní podpory a zdaněných úroků z obojího po odečtu všech poplatků) neboli z tzv. základny pro výpočet státní podpory. Maximální státní podpora činí 2 000 Kč. Proto je pro nás nejvýhodnější, aby se ročně uložilo 20 000 Kč čistého. Musíme si uvědomit, že částka 20 000 Kč zahrnuje vklady, časem i zálohy státní podpory a v obou případech i jejich úroky, které musíme zdanit 15 % sazbou. (Janda, 2012) Státní podpora se připisuje na účet, nelze ji získat fyzicky. Nárok na státní podporu mají fyzické osoby ČR, také cizinci pocházející ze zemí mimo EU, kteří mají ověřený trvalý pobyt v ČR a přidělené rodné číslo, anebo cizinci ze zemí EU s potvrzeným dlouhodobým pobytem v ČR a také přiděleným rodným číslem.

Jeden z dalších důležitých nároků na zálohu státní podpory je nepřetržité držení smlouvy po dobu minimálně 6 let.

Druhá část stavebního spoření se nazývá úvěrová. Začíná dnem, kdy jsme splnili podmínky pro úvěr, a končí dnem, kdy splatíme řádný úvěr. Abychom řádný úvěr získali musíme splnit následující podmínky:

- naspoření minimálně 40% cílové částky (u některých spořitelén může být toto procento o něco nižší),
- spořit alespoň 2 roky (24 měsíců),
- docílit spořitelnou stanovené výše hodnotícího čísla (oceňuje úspěšnost spoření).

Ani řádný úvěr ze stavebního spoření není zdarma, je třeba platit každoroční poplatek za vedení úvěrového účtu. Veškeré poplatky spořitelén jsou dostupné v jejich cenících, které navíc mohou obsahovat poplatky plynoucí z navýšení cílové částky. (Bohanesová, 2018)

Hlavní výhoda stavebního spoření je státní podpora, díky níž stavební spoření vychází jako nejlépe úročený spořicí produkt na českém finančním trhu. Jako další výhodu můžeme vnímat to, že si můžeme vybrat způsob splacení řádného úvěru. Máme možnost splatit úvěr okamžitě, nebo pomocí odložených splátek. Další výhodou je, že neplatíme žádné sankce v případě splacení úvěru před jeho dnem splatnosti. (Janda, 2013)

4.1.2 Hypoteční úvěr

Hypoteční úvěr nám umožňuje dřívější obstarání bydlení než v případě, že bychom si na bydlení šetřili sami, jako tomu bylo u stavebního spoření. Nicméně v současnosti je třeba počítat s tím, že banka nikdy nepůjčí celou požadovanou částku. To znamená, že zbytek musíme mít již našetřen.

Tento produkt je v České republice velice oblíbený, skoro každý třetí člověk tento produkt využívá. Při poskytování úvěrů banku zajímá bonita klienta, a to především příjmy, výdaje a závazky. Bonita určuje, na jak vysoký úvěr klient může dosáhnout (čím vyšší příjem a čím méně závazků, tím větší možnost úvěru i jeho výše). Klient zpravidla zaplatí 10 až 30 % z ceny pořizované nemovitosti ze svého a zbytek ve formě úvěrů poskytnutého bankou. Poté klient bance půjčené prostředky splácí, a to nejčastěji ve splátkách stejné výše po předem sjednanou dobu. Hypoteční úvěr je dlouhodobá záležitost, doba splatnosti může dosahovat délky až 30 let. Z toho důvodu banky úrokovou sazbu fixují na kratší období, tzv. dobu fixace, po kterou se úroková sazba úvěru nemění. Nejčastěji je volena doba 5 let, ale v poslední době banky nabízely za výhodných podmínek i fixaci delší (až 10 let). V případě, že by klient přestal hypotéku splácet a nepomohly by ani upomínky, nemovitost by propadla ve prospěch banky. Poslední věc, kterou bychom měli zvážit a promyslet, než si hypoteční úvěr sjednáme je, že dlouhodobě bude tento úvěr zatěžovat náš rozpočet. Naopak výhodou je, že po splacení hypotéky nemovitost patří nám a náklady spojené s bydlením poměrně klesnou. Také existují daňové výhody, kdy dlužník může ze svého daňového základu odečíst zaplacené úroky z hypotečního úvěru, a to až do výše 300 000 Kč na jedno zdaňovací období (kalendářní rok) a na jednu domácnost. Totéž platí pro úvěry ze stavebního spoření. (BeOk, 2017)

Splátky hypotečního úvěru tvoří jak část, pomocí které snižujeme dluh (tzv. úmor), tak i úrok. Splátky probíhají každý měsíc ve stejné výši (v rámci dané doby fixace), jde o tzv. anuitní splácení. Jedinou změnu můžeme vidět v poměru úroku a úmoru. Na počátku splácení, kdy je úvěr vysoký, převládá úroková část, která se však v průběhu splácení snižuje s tím, jak klesá výše dluhu. V určitém okamžiku začne ve splátce převládat úmor nad úrokem.

V případě, když se budeme rozhodovat mezi dvěma a více úvěry, bude nás zajímat nejen úroková sazba, ale především RPSN čili roční procentní sazba nákladů. Tento ukazatel představuje nikoli jen úrokovou sazbu, ale i v procentech za rok vyjádřené ostatní náklady související s úvěrem.

Pokud jde o zastavovanou nemovitost, bude zapotřebí znalecký odhad její hodnoty, resp. budoucí hodnoty v případě výstavby nové nemovitosti. V případě nákupu nové nemovitosti, která bude také zastavena se odhad její hodnoty většinou nerovná kupní ceně. Proto je důležité mít nějaké vlastní zdroje, neboť, jak již bylo řečeno výše, banka neposkytne peníze ve výši kupní ceny nemovitosti, ale jen určité procento z výše odhadnuté ceny. Cena nemovitosti slouží bance k určení konečné úrokové sazby, a to pomocí ukazatele LTV. (Partners, 2013) LTV (Loan To Value) představuje procento z hodnoty zastavované nemovitosti určené ve znaleckém odhadu, které banka poskytne žadateli o úvěr. Většinou banka půjčuje od 60-80 %. (Janda, 2013) LTV se vypočítá:

$$LTV = \frac{\text{výše úvěru}}{\text{odhadnutá hodnota nemovitosti}}$$

(Partners, 2013)

Další důležitý ukazatel pro poskytování úvěrů, který začal platit od 1. října 2018, se označuje zkratkou DTI (Debt To Income). Jeho hodnota nesmí překročit hodnotu 9, tzn., že banka poskytne určitou částku peněz tak, aby součet všech našich úvěrů byl nanejvýš 9krát větší než součet všech našich čistých ročních příjmů. DTI se vypočítá:

$$DTI = \frac{\sum \text{poskytnuté úvěry}}{\sum \text{čisté roční příjmy}}$$

Poslední důležitý ukazatel je DSTI (Debt Service To Income), jehož nejvyšší hodnota může dosahovat 45 %, neboli součet všech našich měsíčních, resp. ročních splátek ze všech úvěrů, které máme, musí činit nejvýš 45 % součtu veškerých čistých měsíčních, resp. ročních příjmů. DSTI se vypočítá:

$$DSTI = \frac{\sum \text{měsíční(roční) splátky}}{\sum \text{čisté měsíční(roční) příjmy}}$$

Pro ukazatele DTI a DSTI platí, že do úvěrů se započítávají také limity všech kreditních karet a kontokorentních úvěrů. (Bohanesová, 2018)

5 TVORBA OSOBNÍHO FINANČNÍHO PLÁNU

V praktické části mé bakalářské práce se zaměříme na tvorbu osobního finančního plánu. První si představíme osobní finanční plán pro jednotlivce žijícího v České republice, a poté pro rodinu také žijící v České republice. Na závěr porovnáme tyto dva finanční plány. Pracovat budeme s reálnými daty od anonymní slečny a rodiny, které mi poskytla společnost Broker Consulting, a. s.

5.1 Osobní finanční plán pro jednotlivce

Jednotlivce představuje slečna bez partnera. Slečna má 22 let. Žije ve spolubydlení, ve kterém obývá sama jeden pokoj. Vystudovala střední odbornou školu zaměřenou na cestovní ruch v hotelovém provozu. Ihned po dostudování střední školy nastoupila do zaměstnání. Zaměstnána je po dobu tří let, tedy dostává pravidelné měsíční příjmy. Příjmy a výdaje slečny si shrneme do uspořádané tabulky. Berme v potaz, že bydlí ve spolubydlení, tedy nájemné či internet/televize jsou rozpočteny mezi všechny osoby obývající byt. Položky, které se platí ročně jsou přepočítány na měsíční částky. Budeme uvažovat čistou měsíční mzdu ve výši 20 000 Kč.

Příjmy		Výdaje	
Výplata	20 000 Kč	Nájemné(+energie)	7 000 Kč
		Telefon	350 Kč
		Jídlo	3 500 Kč
		Internet, televize	150 Kč
		Volný čas(+oblečení,kosmetika)	3 000 Kč
		Životní pojištění	300 Kč

Tabulka 3: Měsíční příjmy a výdaje jednotlivce

Po odečtení všech měsíčních výdajů od měsíčních příjmu slečně zbyde 5 700 Kč. Nyní se slečna může rozhodnout, jak se zbylými penězi naloží. Pokud je slečna zodpovědná vůči svým penězům, což lze vidět i např. z toho, že si platí životní pojištění, prvně by měla začít uvažovat nad finanční rezervou. Finanční rezerva pro lidi bez závazku by měla činit minimálně trojnásobek měsíčních výdajů.

$$14\,300 \cdot 3 = 42\,900 \text{ Kč}$$

Tedy v situaci slečny by finanční rezerva měla činit 42 900 Kč. Slečna se může rozhodnout jakým způsobem si na tuto částku našetří.

Má na výběr dva způsoby, jak si může naspořit na finanční rezervu. Buď bude všechny zbylé volné peněžní prostředky spořit právě na finanční rezervu. Tenhle způsob poskytne rychlejší dosažení cílů, ale nezbydou jí žádné volné finanční prostředky na jiné budoucí účely. Nebo si na finanční rezervu bude spořit po celý rok v menších částkách. V tomto případě jí zbydou ještě volné peněžní prostředky, které může využít na nějaký další budoucí účel.

V prvním případě, by slečna šetřila na finanční rezervu 7,5 měsíce:

$$\frac{42\,900}{5\,700} = 7,5$$

V druhém případě by slečna na finanční rezervu musela po celý rok odkládat 3 575 Kč. Z volných prostředků by jí zbylo 2 125 Kč, které by mohla spořit na nějaký jiný budoucí účel:

$$\frac{42\,900}{12} = 3\,575 \text{ Kč}$$

Budeme předpokládat, že si slečna vybere druhý způsob spoření. Čili může zbývající volné prostředky využít na nějaký budoucí účel, například zakládání rodiny, pořízení či rekonstrukce bytu apod. Částku, kterou slečna měsíčně může využít na další budoucí cíle zaokrouhlíme na 2 000 Kč. Předpokládáme, že slečna ponechává na běžném účtu částku 3 575 Kč na finanční rezervu a zbylé volné finanční prostředky bude odkládat na spořicí účet s roční úrokovou mírou 1,5 % a to začátkem každého měsíce po dobu jednoho roku. K výpočtu naspořené částky za jeden rok použijeme kalkulačku z webové stránky ([32]). Částka, kterou si slečna naspoří za jeden rok, bude činit 24 195,90 Kč. Dovolím si zaokrouhlit na 24 196 Kč.

5.1.1 Pořízení vlastního bytu u jednotlivce

Budeme předpokládat, že si slečna chce pořídit vlastní byt v hodnotě okolo 2 680 000 Kč. Po jednom roce má slečna naspořeno na finanční rezervu a částku 24 196 Kč. Z výše uvedeného výpočtu je zřejmé, že slečna by na byt šetřila příliš dlouhou dobu, neboť je schopná dosáhnout částky 24 196 Kč na spořicím účtu za jeden rok.

Proto se budeme domnívat, že slečna má zájem o hypoteční úvěr, a bude to její jediný úvěr. Pomocí ukazatelů DSTI, DTI a LTV, které jsme si definovali v teoretické části, vypočítáme její největší eventuální měsíční splátku úvěru pomocí ukazatele DSTI, také její nejvyšší eventuální výši úvěru, které lze dosáhnout při pravidelných čistých příjmech, a to pomocí ukazatele DTI. Posledním ukazatelem LTV zkusíme vypočítat hodnotu zástavy tak, aby slečna dosáhla na nevyšší eventuální výši úvěru vypočítanou ukazatelem DTI.

Nejvyšší eventuální měsíční splátka bude činit 9 000 Kč:

$$DSTI = \frac{\sum \text{všechny měsíční(roční) splátky}}{\sum \text{všechny čisté měsíční(roční) příjmy}}$$

$$DSTI = 0,45 = \frac{x}{20\,000}$$

$$x = 0,45 \cdot 20\,000 = \mathbf{9\,000\,Kč}$$

Slečna má k dispozici, ale jen 5 700 Kč volných peněžních prostředků. V případě, že by všechny své měsíční volné finanční prostředky vkládala do splácení úvěrů, tak by hodnota DSTI nabývala 28,5 % z možných 45 %:

$$DSTI = DSTI = \frac{5\,700}{20\,000} = \mathbf{0,285}$$

Zde je na zvážení slečny, zda je zapotřebí každý měsíc utrácet za volný čas částku 3 000 Kč, neboť snížení částky 3 000 Kč by slečna dosáhla větší hodnoty svých volných finančních prostředků, které by mohla použít na budoucí účely.

Nyní se koukneme, jak velký úvěr by byl slečně poskytnut při pravidelných měsíčních příjmech, které u slečny činí 20 000 Kč. Předpokládáme, že slečna nemá žádný jiný úvěr, to znamená ani kreditní kartu či kontokorent.

Slečna má nárok na hypoteční úvěr ve výši 2 160 000 Kč:

$$DTI = \frac{\text{hypoteční úvěr}}{\sum \text{čisté roční příjmy}}$$

$$DTI = 9 = \frac{x}{12 \cdot 20\,000}$$

$$x = 9 \cdot 12 \cdot 20\,000 = \mathbf{2\,160\,000\,Kč}$$

Aby slečna měla právo na hypoteční úvěr ve výši 2 160 000 Kč, musí znalecký odhad zástavy činit 2 700 000 Kč:

$$LTV = \frac{\text{výše úvěru}}{\text{odhadnutá hodnota nemovitosti}}$$

$$LTV = 0,8 = \frac{2\,160\,000}{x}$$

$$x = \frac{2\,160\,000}{0,8} = \mathbf{2\,700\,000\,Kč}$$

Pokud znalecký odhad zástavy bude 2 700 000 Kč, tak v tomto případě, má slečna nárok na hypoteční úvěr ve výši 2 160 000 Kč. Důležité je si uvědomit, že by pravidelné měsíční splátky musely nabývat hodnoty okolo 9 000 Kč, a to vzhledem k finančním možnostem slečny a k podmínkám zvolené banky.

Může ale nastat situace, ve které znalecký odhad zástavy zůstane stejný, ale kupní cena nemovitosti bude vyšší než 2 160 000 Kč. V tom případě by slečna musela rozdíl těchto dvou částek doplatit. Například, kdyby kupní cena nemovitosti činila 2 300 000 Kč, slečna by musela doplatit 140 000 Kč:

$$2\,300\,000 - 2\,160\,000 = \mathbf{140\,000\,Kč}$$

Může nastat ještě jedna situace a to taková, že znalecký odhad zástavy bude nižší než 2 700 000 Kč. V tomhle případě musíme znovu přepočítat ukazatele LTV. Budeme předpokládat, že znalecký odhad zástavy činí 2 500 000 Kč:

$$LTV = \frac{\text{výše úvěru}}{\text{odhadnutá hodnota nemovitosti}}$$

$$LTV = 0,8 = \frac{x}{2\,500\,000}$$

$$x = 0,8 \cdot 2\,500\,000 = \mathbf{2\,000\,000\,Kč}$$

Rozdíl mezi kupní cenou nemovitosti a nejvyšší eventuální výši úvěru by byla částka 160 000 Kč. V tomhle případě, by slečna znovu musela rozdíl doplatit z vlastních zdrojů:

$$2\,160\,000 - 2\,000\,000 = \mathbf{160\,000\,Kč}$$

V kapitole 4.1.2 Hypoteční úvěr bylo uvedeno, že banka půjčuje 60-80 LTV. Předpokládejme, že banka slečně poskytne finanční prostředky ve výši 80 LTV, tedy v případě slečny 2 160 000 Kč, neboť znalecký odhad zastavované nemovitosti bude činit 2 700 000 Kč. Přičemž slečna si plánuje pořídit vlastní bydlení v hodnotě okolo 2 680 000 Kč, tedy bude muset přibližně 520 000 Kč doplatit ze svých vlastních zdrojů.

5.1.2 Výpočet stavební spoření pro jednotlivce

Slečna by na naspoření částky 520 000 Kč měla zvážit produkt stavební spoření, neboť je zajímavý především zásluhou státní podpory.

Předpokládejme, že si slečna vybrala Stavební spořitelnu České spořitelny (Buřinku). Budeme vycházet z podmínek Buřinky, které nalezneme na webové stránce ([26]). Poplatek za uzavření smlouvy, kterou si sjednáme na webových stránkách České spořitelny, činí 495 Kč, v případě osobního sjednání poplatek nabývá 1 % z cílové částky. Sazebník Buřinky nalezneme na webové stránce ([24]). Tento poplatek se platí jednorázově. Dalším poplatkem je poplatek za vedení účtu, který se platí jednou ročně, jeho výše je 325 Kč. Úroková sazba u Stavební spořitelny České spořitelny je 1 % p. a. Jak už bylo zmíněno, tento produkt je zajímavý především zásluhou státní podpory. Státní podpora nabývá hodnoty 2 000 Kč. Přiznává se ve formě zálohy jednou ročně. Uvažujme, že slečna se rozhodla spořit po dobu 8 let s cílovou částkou 550 000 Kč, spořit začne 1. ledna a spoření ukončí 31. prosince (o 8 let později)

Náklady:

$$325 \cdot 8 = 2\,600 \text{ Kč}$$

$$1 \% \text{ z celkové částky} = 5\,500 \text{ Kč}$$

nebo

$$\text{online sjednání} = 495 \text{ Kč}$$

Ročně slečna uloží:

$$550\,000 / 8 = 68\,750 \text{ Kč}$$

Měsíčně slečna uloží:

$$68\,750 / 12 = 5\,729,17 \text{ Kč}$$

Zaokrouhlíme na 5 500Kč.

Celkový vklad za 8 let spoření:

$$5\,500 \cdot 12 \cdot 8 = 528\,000 \text{ Kč}$$

Státní podpora:

$$2\,000 \cdot 7 = 14\,000 \text{ Kč} + (2\,000 \text{ Kč})$$

Zálohy státní podpory se vždy připisují na účet během následujícího roku. Tedy poslední státní záloha bude vyplácena až během devátého roku.

Celkem:

$$528\,000 + 14\,000 + \text{úroky} - \text{náklady}$$

Nyní si ukážeme, jak vypočítat naspořenou částku. Zde je třeba trochu znalostí z finanční matematiky. Proces pravidelného ukládání stejných částek popisují tzv. důchody. Pro případ stavebního spoření slečny použijeme dočasný bezprostřední področní důchod s ročním úročením. Důchod dělíme na předlhůtní a polhůtní, podle toho, kdy pravidelnou částku vkládáme: jestliže na počátku každého tzv. výplatního období, jedná se o předlhůtní důchod, jestliže na konci, jedná se o polhůtní důchod. Výplatním obdobím rozumíme časový interval mezi dvěma výplatami, v našem případě úlozkami. Budeme předpokládat, že slečna si vybrala předlhůtní případ ukládání pravidelných částek. Dochází tak k naspoření vyšší částky z důvodu úročení jednotlivých vkladů o jedno výplatní období déle, než je tomu v případě polhůtním. U důchodů se stanovuje současná nebo budoucí hodnota. Pro stavební, ale i ostatní spoření má význam budoucí hodnota, neboť reprezentuje naspořenou částku. Budeme tedy vycházet ze vzorce budoucí hodnoty dočasného bezprostředního področního důchodu s ročním úročením (proto, že úrok z vkladů je připisován vždy jednou za rok, a to na jeho konci). Je též nutné předpokládat, že rok, kdy spoříme, je shodný s kalendářním rokem. (Bohanesová, 2018)

$$FV' = m \cdot a \cdot \left(1 + \frac{m+1}{2 \cdot m} \cdot i\right) \cdot \frac{(1+i)^n - 1}{i},$$

kde a představuje měsíční vklad, m počet měsíců během jednoho roku, tj. $m = 12$, i roční úrokovou sazbu (desetinné číslo), n dobu spoření (roky). Důležité je si při výpočtu uvědomit, že musíme zdanit 15 % sazbou úroky z vkladů a záloh státních podpor. A poslední zálohu státní podpory přičítat nebudeme, neboť je vyplácena až během 9. roku., tedy bude nabývat hodnoty:

$$FV' = 12 \cdot 5\,500 \cdot \left(1 + \frac{12+1}{2 \cdot 12} \cdot 0,85 \cdot 0,01\right) \cdot \frac{(1 + 0,85 \cdot 0,01)^8 - 1}{0,85 \cdot 0,01} = 546\,482,46 \text{ K}$$

Celkové úroky budou nabývat hodnoty:

$$546\,482,46 - 528\,000 = \mathbf{18\,482,46\,Kč}$$

Slečna si za 8 let spoření při měsíčním odkládáním 5 500 Kč a úrokové sazbě 1 % p. a. u Stavební spořitelny České spořitelny naspoří 546 482,46 Kč, přičemž celkové úroky nabývají hodnoty 18 482,46 Kč. Nyní musíme od naspořené částky odečíst náklady plynoucí ze stavebního spoření, přičemž předpokládáme, že slečna sjednala smlouvu o stavebním spoření přes webové stránky Stavební spořitelny České spořitelny. Celkové náklady na konci osmého roku budou nabývat hodnoty:

$$[(495 + 325) \cdot (1 + 0,01)^8 + 325 \cdot 1,01^7 + 325 \cdot 1,01^6 + 325 \cdot 1,01^5 + 325 \cdot 1,01^4 + 325 \cdot 1,01^3 + 325 \cdot 1,01^2 + 325 \cdot 1,01^1] = \mathbf{3\,255,8\,Kč}$$

A nesmíme zapomenout přičíst zálohy státních podpory na konci osmého roku, jejichž úhrnná výše bude nabývat hodnoty:

$$\left\{ \left[2\,000 \cdot \left(1 + 0,85 \cdot 0,01 \cdot \frac{8}{12} \right) \cdot (1 + 0,85 \cdot 0,01)^6 \right] + \left[2\,000 \cdot \left(1 + 0,85 \cdot 0,01 \cdot \frac{8}{12} \right) \cdot (1 + 0,85 \cdot 0,01)^5 \right] + \left[2\,000 \cdot \left(1 + 0,85 \cdot 0,01 \cdot \frac{8}{12} \right) \cdot (1 + 0,85 \cdot 0,01)^4 \right] + \left[2\,000 \cdot \left(1 + 0,85 \cdot 0,01 \cdot \frac{8}{12} \right) \cdot (1 + 0,85 \cdot 0,01)^3 \right] + \left[2\,000 \cdot \left(1 + 0,85 \cdot 0,01 \cdot \frac{8}{12} \right) \cdot (1 + 0,85 \cdot 0,01)^2 \right] + \left[2\,000 \cdot \left(1 + 0,85 \cdot 0,01 \cdot \frac{8}{12} \right) \cdot (1 + 0,85 \cdot 0,01)^1 \right] + \left[2\,000 \cdot \left(1 + 0,85 \cdot 0,01 \cdot \frac{8}{12} \right) \right] \right\} = \mathbf{14\,443,49\,Kč}$$

Čistá naspořená nabývá hodnoty 557 670,15 Kč:

$$\text{Čistá naspořená částka} = 546\,482,46 + 14\,443,49 - 3\,255,8 = \mathbf{557\,670,15\,Kč}$$

Než se slečna pustí do tohoto spoření, měla by zvážit svou finanční situaci. Nesmí zapomenout, že první důležitá věc v oblasti osobních financí je finanční rezerva, na kterou by měla spořit prvně. Poté je na zvážení slečny, zda je ochotná skoro všechny své měsíční volné finanční prostředky vkládat do stavebního spoření, neboť v případě, že by se rozhodla pro stavební spoření z měsíčních volných prostředků by jí zbylo 200 Kč, a to po dobu 8 let:

$$5\,700 - 5\,500 = \mathbf{200\,Kč}$$

Za 8 let by měla $200 \times 8 \times 12 = 19\,200$ Kč (bez úroku), což by jí v případě nastání negativních událostí, jako například potřeba koupit více životně důležitých spotřebičů, nezachránilo. Jednou z možností, jak této situaci předejít, je najít si výnosnější zaměstnání, a tím dosáhnout vyšších volných finančních prostředků. Dále slečna musí brát v potaz, že ceny nemovitostí na začátku spoření budou odlišné od cen nemovitostí na konci spoření (v případě slečny o 8 let později). A je dosti pravděpodobné, že ceny budou vyšší (přehledné informace o růstu cen nemovitostí v jednotlivých krajích České republiky nalezneme na webových stránkách [4]). Tudíž konečné rozhodnutí zaleží jen a jen na slečně.

5.2 Osobní finanční plán pro rodinu

Než si představíme finanční situaci anonymní rodiny, musíme si přiblížit výdaje, které jsou spojené se zakládáním rodiny.

Největší a časově nejdélejší výdaje v rodině jsou spjaty s dětmi. A to od narození dítěte až do takřka dospělosti dítěte. V různých životních obdobích má dítě jiné potřeby, proto je důležité finančně plánovat, aby potřeby dítěte byly alespoň částečně uspokojeny.

Před narozením dítěte je důležité zajistit tzv. jednorázové náklady. Mezi jednorázové náklady můžeme zařadit kočárek, autosedačku, postýlku, monitor dechu, zavinovačku, vaničku atd... Finanční výše těchto jednorázových nákladů se může lišit, neboť některé maminky preferují koupit zbrusu nových věcí pro své dítě, jiným zas nevadí věci starší. V momentě, kdy se dítě narodí, vznikají rodině tzv. běžné náklady, jako je pořízování oblečení, dudlíků, plen, kosmetiky pro novorozence atd. Výdaje spojené s narozením dítěte se měsíčně mohou vyšplhat až k pár tisícům, přičemž nesmíme zapomenout, že jeden z partnerů je zřejmě na rodičovské dovolené.

V okamžiku, kdy dítě začne navštěvovat mateřskou školu, výdaje se začínají měnit. Je potřeba začít platit školné. Dítě požaduje více hraček, do toho nám doslova roste před očima, takže nakupujeme nové a nové oblečení. Často v tomto předškolním období je potřeba zařídit pokojíček/hernu, s tím jsou spojené náklady na jeho vybavení.

S příchodem dítěte na základní školu a střední školu začínají výdaje spjaté s nákupem učebnic, školních pomůcek, batohů, poskytnutí peněžní částky na školní stravu, školní výlety či výjezdy do zahraničí. Další výdaje mohou být spojené se zájmovými kroužky dítěte. Přičemž stále nesmíme zapomínat na potraviny, oblečení, drogerii, lékaře, ale také náklady spojené s Vánocemi, narozeninami a svátky dítěte. V tomto věku se dítě nejvíce rozvíjí. Začíná se učit jezdit na kole, lyžovat, atd...takže jako další výdaj může být koupe sportovního vybavení.

Pokud se dítě rozhodne studovat vysokou školu, rodiče mohou očekávat další velké výdaje. V případě, že si dítě vybere vysokou školu mimo domov, očekáváme výdaje spojené s bydlením na internátě/kolejích, dopravu a stále musíme myslet na běžné výdaje. (jídlo, léky, drogerie apod.) Nesmíme zapomínat, že v dnešní době studovat vysokou školu

bez notebooku je téměř nemožné. Děti si obvykle v průběhu vysoké školy najdou brigádu, čímž rodičům značně finančně pomůžou.

Je ale velmi důležité si uvědomit, že náklady spojené s dětmi, jsou pro každé dítě individuální a nelze je dopředu přesně odhadnout, neboť každé dítě má jiné tužby, například někteří dospívající chtějí podstupovat řidičské zkoušky, někteří nikoliv. Co je ale zřejmé, že výdaje spojené s dětmi nejsou malá částka, a proto je potřeba s nimi počítat, aby finanční situace rodiny v průběhu těchto let nebyla zbytečně ohrožena. (Informace dostupné na webové stránce ([15]))

5.2.1 Finanční situace rodiny

Rodina se skládá z manželského páru a dvou dětí. Muž ve věku 36 let, je zaměstnán ve farmaceutické firmě, přičemž jeho měsíční čistý plat činí 38 500 Kč. Žena ve věku 30 let nyní pobírá rodičovský příspěvek, neboť je na rodičovské dovolené s ročním chlapečkem. Rodičovský příspěvek se vypočítává z průměrného měsíčního hrubého příjmu. Žena může tento příspěvek využívat do věku 4 let dítěte, nebo do té doby, než vybere celkovou možnou částku příspěvku, která do konce roku 2019 činila 220 000 Kč. Od 1.1.2020 nastala změna ve výši celkové částky příspěvku z původních 220 000 Kč, kterou si osoba na rodičovské dovolené mohla vybrat, se zvýšila na 300 000 Kč. A u víceročet z původních 330 000 Kč na 450 000 Kč. Informace jsou převzaté z webové stránky ([21]). Žena může měsíční příspěvek ve výši 10 000 Kč vybrat nejrychleji za 31 měsíců a měsíční příspěvek ve výši 6 977 Kč nejdéle za 43 měsíců. Vypočítáno pomocí kalkulačky z webové stránky ([22]). Žena se rozhodla pobírat měsíční příspěvek ve výši 8 000 Kč po dobu 37 měsíců. Přičemž nyní žena může požadovat navýšení měsíčního příspěvku, tak aby si během zbývajících rodičovské dovolené vybrala celou novou navýšenou částku 300 000 Kč.

V neposlední řadě, nesmíme zapomenout na posledního člena rodiny, holčičku ve věku 4 let, která už rok navštěvuje mateřskou školu. Dále víme, že rodina má našetřeno na spořicí účet 140 293 Kč. A měsíčně splácí hypotéku ve výši 5 500 Kč, kterou si

sjednali za účelem rekonstrukce zděděného domu. Rokem 2020 vstupují do šestého roku splácení hypotečního úvěru, jehož výše činí 1 400 000 Kč.

Je důležité na tento dlouhodobý výdaj brát ohled, a to především kvůli výdajům spjatými s dětmi, které budou, minimálně do dospělosti dítěte, tvořit nemalou částku a zatěžovat finanční situaci rodiny. Nyní si shrneme měsíční příjmy a výdaje rodiny do přehledné tabulky, přičemž položky, které se platí ročně, jsou přepočítány na měsíční částky:

Příjmy		Výdaje	
Muž	38 500 Kč	Jídlo	12 000 Kč
Žena	8 000 Kč	Internet, televize	400 Kč
		Telefon	1 000 Kč
		Benzín	2 500 Kč
		Náklady na děti	4 000 Kč
		Volný čas(+oblečení a kosmetika rodičů)	4 000 Kč
		DPS	1 260 Kč, 970 Kč
		Pojištění auta	300 Kč
		Životní pojištění	1 200 Kč
		Pojištění majetku a zodpovědnosti	500 Kč
		Energie	3 500 Kč

Tabulka 4: Měsíční příjmy a výdaje rodiny při čerpání rodičovského příspěvku

Z tabulky je zřejmé, že rodiče si platí životní pojištění. To je důležité pro výpadek příjmů, ať už krátkodobých či dlouhodobých. Stejně tak je vidět, že rodiče pamatovali na pojištění svého majetku, a to nejen z důvodu hypotečního úvěru. Po odečtení všech měsíčních výdajů od všech měsíčních příjmů zbyde rodině 14 870 Kč. Přičemž nesmíme zapomenout na měsíční splátky hypotéky ve výši 5 500 Kč. Konečná částka volných prostředků činí 9 370 Kč.

$$14\,870 - 5\,500 = 9\,370 \text{ Kč}$$

5.2.2 Zajištění finanční rezervy pro rodinu

První a velice zásadní věc, nad kterou by měla rodina přemýšlet, je finanční rezerva. Finanční rezerva v rodině s dětmi by měla činit šesti i vícenásobek měsíčních výdajů. V našem případě tedy 222 780 Kč.

$$37\,130 \times 6 = \mathbf{222\,780\,Kč}$$

Nesmíme ale zapomenout, že rodina má na spořicímu účtu již našetřeno 140 293 Kč. Než začneme řešit finanční rezervu, nesmíme opomenout jednorázové náklady spojené s dětmi, které v našem případě mohou zahrnovat pořízení herny pro holčičku či pořízení sportovního kočárku pro ročního chlapečka. Budeme se domnívat, že za tyto jednorázové náklady rodina zaplatí 20 000 Kč, které budou uhrazeny ze spořicího účtu. Po úhradě jednorázových nákladů rodině na spořicímu účtu zůstane 120 293 Kč.

$$140\,293 - 20\,000 = \mathbf{120\,293\,Kč}$$

Nyní se zaměříme na finanční rezervu. Ideální výše finanční rezervy by měla činit 222 780 Kč, tedy (stačí) bylo by vhodné našetřit zbývajících 102 487 Kč, aby byla kryta případná rizika typu pokažená lednička, krátkodobá nemoc živitele rodiny apod.

$$222\,780 - 120\,293 = \mathbf{102\,487\,Kč}$$

První varianta, která se nabízí, je ponechávat finanční prostředky na běžném účtu. Víme, že ponechání peněz na běžném účtu přináší menší zhodnocení než jejich odkládání na spořicí účet. Budeme předpokládat, že rodina požaduje dosažení částky 222 780 Kč do jednoho roku. Tudíž stačí měsíčně odkládat 8 540,58 Kč. Dovolím si zaokrouhlit na 8 541 Kč.

$$102\,487/_{12} = \mathbf{8\,540,58Kč}$$

Nyní je vhodné znovu přepočítat volné prostředky, abychom znali přesnou částku, kterou nyní může rodina použít na další budoucí cíle. Přepočítané volné prostředky nabývají částky 829 Kč.

$$9\,370 - 8\,541 = \mathbf{829\,Kč}$$

Další variantou, jak rychle a efektivně našetřit na finanční rezervu je možnost ukládání finančních prostředků na spořicí účet. Budeme se domnívat, že rodina odkládá finanční prostředky na spořicí účet s roční úrokovou mírou 1,5 % a to začátkem každého měsíce. K výpočtu naspořené částky použijeme kalkulačku z webové stránky ([32]). V případě odkládání částky 8 541 Kč po dobu jednoho roku si rodina našetří 103 328,58 Kč, tedy částka na spořicím účtu bude činit 223 621,58 Kč

$$120\,293 + 103\,328,58 = \mathbf{223\,621,58\,Kč}$$

Pokud se rodina rozhodne odkládat veškeré volné prostředky, tedy částku 9 370 Kč, naspoří si během jednoho roku částku ve výši 113 357,78 Kč. Po roce spoření bude částka na spořicím účtu činit 233 560,78 Kč. Dovolím si zaokrouhlit na 233 651 Kč.

$$120\,293 + 113\,357,78 = \mathbf{233\,650,78\,Kč}$$

Zde můžeme vidět, že rodina má větší finanční rezervu, kterou lze použít pro případné budoucí jednorázové náklady, například pořízení dětského jízdního kola či dětské postýlky. Jak už bylo zmíněno, náklady spojené s dětmi jsou dlouhodobá záležitost, na které se nesmí zapomínat, neboť nejvíce zatěžují finanční situaci rodiny. Proto je vhodné mít utvořené větší finanční rezervy, jelikož s nástupem dítěte na základní, střední

nebo na vysokou školu tyhle výdaje nekončí, ba naopak se zvětší, například výdaje spojené s ubytováním na kolejích či pořízení notebooku tvoří nemalé částky.

Rodina během jednoho roku našetřila na dostatečnou výši finanční rezervy, která může rodině pomoci v případě vzniku nečekaných situací během života. Jak už bylo zmíněno, může se jednat o situace jako porucha pračky, ledničky či jiných spotřebičů v domácnosti. V horších případech i ztráta zaměstnání.

Budeme předpokládat, že se rodina rozhodla po zbytek doby, kdy je žena na rodičovské dovolené (zbývá 1 rok), volné prostředky ukládat na spořicí účet za účelem pořízení staršího automobilu. Podmínky pro výpočet spoření na spořicím účtu budou stejné jak v předchozích příkladech, tedy s roční úrokovou mírou 1,5 % a odkladem finančních prostředků začátkem každého měsíce. K výpočtu naspořené částky použijeme kalkulačku z webové stránky ([32]). Výpočet jsme již provedli výše, tedy rodina za rok spoření s odkladem ve výši 9 370 Kč dosáhne částky 113 357,78 Kč. Nyní na spořicím účtu bude částka ve výši 347 008,78 Kč. Zaokrouhlíme na 347 009 Kč.

$$233\,651 + 113\,357,78 = \mathbf{347\,008,78\,Kč}$$

Nyní je vhodné znovu vytvořit tabulku příjmů a výdajů rodiny, neboť žena po ukončení rodičovské dovolené znovu nastoupila do zaměstnání v marketingové firmě, ve které pracovala před odchodem na rodičovskou dovolenou. Položky, které se platí ročně znovu přepočítáváme na měsíční částky:

Příjmy	Výdaje	
Muž	38 500 Kč	Jídlo 12 000 Kč
Žena	30 000 Kč	Internet, televize 400 Kč
		Telefon 1 000 Kč
		Benzín 2 500 Kč
		Náklady na děti 5 000 Kč
		Volný čas(+oblečení a kosmetika rodičů) 4 000 Kč
		DPS 1 260 Kč, 970 Kč
		Pojištění auta 300 Kč
		Životní pojištění 1 200 Kč
		Pojištění majetku a zodpovědnosti 500 Kč
		Energie 3 500 Kč

Tabulka 5: Měsíční příjmy a výdaje rodiny po ukončení rodičovské dovolené

Po odečtení všech měsíčních výdajů od všech měsíčních příjmů zůstane rodině 35 870 Kč volných prostředků. Přičemž nesmíme zapomenout na měsíční splátky hypotéky ve výši 5 500 Kč a na naspořenou částku na spořicí účtu ve výši 347 009 Kč. Konečná částka volných prostředků po odpočtu hypoteční splátky činí 30 370 Kč měsíčně. Můžeme si povšimnout, že částka *náklady na děti* nepatrně vzrostla, což je způsobeno věkem dětí, a tedy větší náročností.

5.2.3 Výpočet stavebního spoření pro děti

Jelikož volné prostředky jsou poměrně vysoké, můžeme začít brát v potaz budoucnost dětí. Část volných prostředků budou rodiče chtít ukládat na spořicí účet za účelem našetření peněz na budoucí výdaje dětí.

Rodina se rozhodla odkládat na spořicí účet částku ve výši 8 000 Kč, a to po dobu 5 let. Znovu použijeme kalkulačku z webové stránky ([32]) s roční úrokovou mírou 1,5 % a spořením začátkem každého měsíce. Našetřená částka za 5 let bude činit 498 758,15 Kč. Zaokrouhlím na 498 758 Kč.

Dále se rodina rozhodla spořit pomocí stavebního spoření, a to především díky státní podpoře. Přičemž budou využívat stavebního spoření pro každé dítě zvlášť, tedy budou mít dvě smlouvy. Chtějí tak dětem ulehčit start do dospělosti, přičemž v 18 letech se sami rozhodnou, jestli chtějí ve spoření pokračovat či peníze použijí na první bydlení.

Budeme vycházet ze stejných podmínek jako v případě slečny z kapitoly 5.1.2. Tedy zvolíme si Stavební spořitelnu České spořitelny (Buřinku). Náklady na obě stavební spoření zůstanou stejné, tj. vstupní poplatek 495 Kč a roční poplatek za vedení vkladového účtu 325 Kč. Stavební spořitelna stále nabízí úrokovou sazbu ve výši 1 % p. a. Rodina se rozhodla spořit po dobu 10 let s cílovou částkou 1 300 000 Kč pro jedno dítě. Spoření začne 1. ledna a skončí 31. prosince o 10 let později. Výpočet provedeme pro jednu smlouvu až konečný výsledek vynásobíme dvěma.

Náklady:

$$325 \cdot 10 = \mathbf{3250 \text{ Kč}}$$

$$1 \% \text{ z celkové částky} = \mathbf{13\ 000 \text{ Kč}}$$

nebo

$$\textit{online sjednání} = \mathbf{495 \text{ Kč}}$$

Ročně rodina uloží:

$$1\ 300\ 000 /_{10} = \mathbf{130\ 000 \text{ Kč}}$$

Měsíčně rodina uloží:

$$130\ 000 /_{12} = \mathbf{10\ 833,33 \text{ Kč}}$$

Budeme předpokládat, že rodina měsíční úložku zaokrouhlí na 10 300 Kč.

Celkový vklad za 10 let spoření:

$$10\,300 \cdot 12 \cdot 10 = \mathbf{1\,236\,000\,Kč}$$

Státní podpora:

$$2\,000 \cdot 9 = \mathbf{18\,000\,Kč} + (2\,000\,Kč)$$

Státní podpory se vždy vyplácí během následujícího roku. Poslední státní záloha bude vyplácena až během jedenáctého roku, tudíž ji ke konečnému výsledku přičítat nebudeme.

Celkem:

$$1\,236\,000 + 18\,000 + \text{úroky} - \text{náklady}$$

Stejně jako v předchozím příkladě, budeme předpokládat, že si rodina vybrala předlhuční spoření. Vycházíme tedy ze stejného vzorce jako v případě stavebního spoření slečny z kapitoly 5.1.2. (Bohanesová, 2018)

$$FV' = m \cdot a \cdot \left(1 + \frac{m+1}{2 \cdot m} \cdot i\right) \cdot \frac{(1+i)^n - 1}{i}$$

kde opět a představuje měsíční vklad, m počet měsíců během jednoho roku, i roční úrokovou sazbu (desetinné číslo), n dobu spoření (roky).

Nesmíme zapomenout, že při výpočtu musíme zdanit 15 % sazbou úroky z vkladů a záloh státních podpor. Naspořená částka z úložek rodiny tedy bude nabývat hodnoty:

$$FV' = 12 \cdot 10\,300 \cdot \left(1 + \frac{12 + 1}{2 \cdot 12} \cdot 0,85 \cdot 0,01\right) \cdot \frac{(1 + 0,85 \cdot 0,01)^{10} - 1}{0,85 \cdot 0,01}$$

$$FV' = 1\,290\,278,145 \text{ Kč}$$

Zaokrouhlíme na 1 290 278 Kč

Celkové úroky nabývají hodnoty:

$$1\,290\,278 - 1\,236\,000 = 54\,278 \text{ Kč}$$

Rodina během 10 let našetří na jedno dítě částku ve výši 1 290 278 Kč, a to při měsíčních úločkách 10 300 Kč a úrokovou sazbou 1 % p. a. u Stavební spořitelny České spořitelny.

Nyní musíme vypočítat celkové náklady, které poté odečteme od naspořené částky. Celkové náklady na konci desátého roku budou nabývat hodnoty:

$$[(495 + 325) \cdot (1 + 0,01)^{10} + 325 \cdot 1,01^9 + 325 \cdot 1,01^8 + 325 \cdot 1,01^7 + 325 \cdot 1,01^6 + 325 \cdot 1,01^5 + 325 \cdot 1,01^4 + 325 \cdot 1,01^3 + 325 \cdot 1,01^2 + 325 \cdot 1,01^1] = 3\,981,01 \text{ Kč}$$

Než určíme hodnotu čisté naspořené částky, musíme vypočítat úhrn přiznaných záloh státní podpory na konci desátého roku spoření:

$$\left\{ \left[2\,000 \cdot \left(1 + 0,85 \cdot 0,01 \cdot \frac{8}{12} \right) \cdot (1 + 0,85 \cdot 0,01)^8 \right] + \left[2\,000 \cdot \left(1 + 0,85 \cdot 0,01 \cdot \frac{8}{12} \right) \cdot (1 + 0,85 \cdot 0,01)^7 \right] + \left[2\,000 \cdot \left(1 + 0,85 \cdot 0,01 \cdot \frac{8}{12} \right) \cdot (1 + 0,85 \cdot 0,01)^6 \right] + \left[2\,000 \cdot \left(1 + 0,85 \cdot 0,01 \cdot \frac{8}{12} \right) \cdot (1 + 0,85 \cdot 0,01)^5 \right] + \left[2\,000 \cdot \left(1 + 0,85 \cdot 0,01 \cdot \frac{8}{12} \right) \cdot (1 + 0,85 \cdot 0,01)^4 \right] + \left[2\,000 \cdot \left(1 + 0,85 \cdot 0,01 \cdot \frac{8}{12} \right) \cdot (1 + 0,85 \cdot 0,01)^3 \right] + \left[2\,000 \cdot \left(1 + 0,85 \cdot 0,01 \cdot \frac{8}{12} \right) \cdot (1 + 0,85 \cdot 0,01)^2 \right] + \left[2\,000 \cdot \left(1 + 0,85 \cdot 0,01 \cdot \frac{8}{12} \right) \cdot (1 + 0,85 \cdot 0,01)^1 \right] + \left[2\,000 \cdot \left(1 + 0,85 \cdot 0,01 \cdot \frac{8}{12} \right) \right] \right\} = \mathbf{18\,729,83\,Kč}$$

Nyní můžeme vypočítat čistou naspořenou částku. V našem případě čistá naspořená částka činí 1 305 026,965 Kč:

$$\text{Čistá naspořená částka} = 1\,290\,278,145 + 18\,729,83 - 3\,981,01$$

$$\text{Čistá naspořené částka} = \mathbf{1\,305\,026,965\,Kč}$$

Předpokládali jsme, že se rodina rozhodla pro dvě smlouvy o stavebním spoření. Potom s měsíčními úložkami $2 \times 10\,300\,Kč$, rodiče za 10 let naspoří pro své děti celkovou částku $2 \times 1\,305\,026,965 = 2\,610\,053,93\,Kč$.

Volné prostředky rodiny činily 30 370 Kč. Po odečtení 8 000 Kč, které rodina vkládá na spořicí účet za účelem spoření na budoucí výdaje dětí, a 20 600 Kč, které rodina vkládá do dvou stavebních spoření, rodině zbyde 1 770 Kč. Přičemž tato částka nám může připadat nedostatečná, ale nesmíme zapomínat na spořicí účet, na kterém má rodina našetřeno 347 009 Kč.

Taky je dosti pravděpodobné, že alespoň jeden z partnerů bude v budoucích letech vydělávat víc peněz než v současné době. V momentě, kdy dochází k životním změnám, je zapotřebí si znovu rozmyslet jakým způsobem budeme hospodařit se svými penězi.

5.2.4 Zachování životní úrovně rodičů

Nyní se pokusíme určit částku, kterou by si rodiče měli odkládat, aby byla zachována jejich životní úroveň i v době důchodu. Příjmy rodičů nyní tvoří částku ve výši 65 000 Kč. Budeme předpokládat, že rodiče požadují měsíční příjmy ve výši 40 000 Kč. Přičemž starobní důchod se začíná vyplácet od 65. roku a předpokládáme, že státní důchod u ženy bude nabývat přibližně hodnoty 15 000 Kč a u muže hodnoty 17 000 Kč. Vypočítáno pomocí webové stránky ([31]).

Tudíž rodičům bude měsíčně chybět 8 000 Kč:

$$40\,000 - 17\,000 - 15\,000 = \mathbf{8\,000\,Kč}$$

Tato částka bude představovat přilepšení k měsíčnímu důchodu ve formě měsíční renty. Rodiče si však na tyto renty musí naspořit. Budeme očekávat, že rodiče budou pobírat důchod po dobu 20 let a v okamžiku zahájení pobírání důchodu bude naspořená částka ve fondu průměrně zhodnocována s 1,5 % p. a. Nyní je zapotřebí zjistit celkovou částku, z níž budou vypláceny renty.

K výpočtu použijeme vzorec: (Bohanesová, 2018)

$$PV^{(12)} = a'^{(12)} \cdot (1 + i_e)^{\frac{1}{12}} \cdot \frac{1 - \frac{1}{(1 + i_e)^n}}{(1 + i_e)^{\frac{1}{12}} - 1}$$

Pro $n = 20$ let, $i_e = 1,5\%$, $a^{(12)} = 8\,000$ Kč je potřeba naspořit 1 661 550,401 Kč. Zaokrouhlíme na 1 661 550 Kč. Budeme se domnívat, že rodiče na tuhle částku budou šetřit po dobu 20 let. Nyní určíme, jak velkou částku musí rodiče vždy koncem měsíce ukládat do doplňkového penzijního spoření (DPS) s průměrným zhodnocením 4 % p. a., tak aby měli v důchodu měsíční příjem 40 000 Kč. Použijeme vzorec: (Bohanesová, 2018)

$$FV^{(12)} = a^{(12)} \cdot \frac{(1 + i_e)^n - 1}{(1 + i_e)^{\frac{1}{12}} - 1}$$

Pro $i_e = 4\%$, $n = 20$ let je měsíční úložka $a^{(12)} = 4\,566,68$ Kč. Zaokrouhlíme na 4 567 Kč. Neboť rodiče spoří přes doplňkové penzijní spoření je zapotřebí zohlednit naspořenou částku ze státních podpor. Ty se nyní vyplácejí čtvrtletně, koncem každého čtvrtletí, v trojnásobné výši, tzn., např. na 1 000 Kč měsíčního příspěvku účastníka je 230 Kč/měsíc státní podpora, ale přiznává se 3x230 Kč na konci každého čtvrtletí. V případě rodičů by hodnota státní podpory za jeden měsíc činila 460 Kč. Tedy stačí měsíčně ukládat 4 107 Kč:

$$4\,567 - 460 = 4\,107 \text{ Kč}$$

Protože má rodina na spořicímu účtu velké množství finančních prostředků, a nyní spoří oběma dětem na stavební spoření, tedy má minimální volné finanční prostředky, může využít část finančních prostředků ze spořicího účtu na naspoření této částky potřebné v důchodě. V momentě, kdy dojde k naspoření částky u stavebního spoření pro děti, může rodina zase využívat volné finanční prostředky na tento budoucí účel.

5.3 Srovnání osobního finančního plánu rodiny a jednotlivce

Jak si můžeme povšimnout, osobní finanční plány mají společné to, že se prvně zaměřují na zajištění rezerv, neboť právě tyto rezervy nám můžou být nápomocny v případě

nečekaných výdajů. Na začátku se tvoří rozpočty, které nám podávají přehledné informace o příjmech a výdajích. Poté v jednotlivých plánech stanovíme volné finanční prostředky a zaměříme se na finanční rezervy. Po zajištění dostatečně vysokých finančních rezerv, které u jednotlivce tvoří trojnásobek měsíčních výdajů, zatímco u rodiny by měly finanční rezervy tvořit šesti a vícenásobek měsíčních výdajů, dochází k určení budoucích finančních cílů.

V téhle situaci se finanční plány rozcházejí, neboť tužby jednotlivce jsou odlišné od potřeb rodiny. Jednotlivec je na začátku finančního života. Dochází k prvním zkušenostem s finančními produkty. Začíná spořit na spořicímu účtu, a hledá možnosti, jak si našetřit na první vlastní bydlení. K pořízení vlastního bydlení využívá produkt hypoteční úvěr, přičemž nesmíme zapomenout, že jednotlivec potřebuje 20 LTV, na které si šetří pomocí produktu stavebního spoření, neboť tento produkt umožňuje rychlejší způsob našetření částky, a to především díky státní podpoře.

Zatímco rodina má delší i větší zkušenosti s finančním plánováním, a také větší znalosti jednotlivých finančních produktů, a to vzhledem k tomu, že již bydlení zajištěné má. (například stavební spoření či hypoteční úvěr) Volné prostředky rodiny se dvěma rodiči bývají obvykle vyšší než u jednotlivce, tudíž mají větší možnosti ke spoření, ale i k investování. Rodina by měla být tedy schopná vybrat si pro sebe nejvýhodnější finanční produkt na trhu. K zajištění budoucnosti svých dětí rodina své volné finanční prostředky spoří prostřednictvím dvou stavebních spoření. Nesmíme ale zapomínat, že finanční situaci rodiny nejvíce zatěžují výdaje spojené s dětmi, tedy téměř veškeré volné finanční prostředky jsou použity na zajištění právě těchto výdajů. V době, kdy dojde k naspoření cílové částky u obou stavebních spoření, rodina začíná uvažovat o zajištění životní úrovně ve staří, tedy spoří na důchod pomocí DPS. Zatímco mladý jednotlivec se touto problematikou zatím nezabývá.

6 ZÁVĚR

Cílem této práce bylo poukázat na důležitost osobního finančního plánování. Práce je ukázkou toho, jak k němu rozumně přistupovat, aniž je člověk studovaným ekonomem. Spolu s uvědoměním, že se jedná o celoživotní proces, neboť v jednotlivých životních etapách se příjmy, výdaje a potřeby osob mění. Navíc, jednotlivci budou řešit jinou finanční situaci než rodiny s dětmi. Přičemž v každé životní etapě je nejdůležitější zajištění finanční rezervy, tak aby nedošlo k zbytečnému zadlužování a neschopnosti dosahovat svých finančních závazků.

Člověk, který má přehled o finančních produktech na trhu a je ochoten se celoživotně vzdělávat v oblasti finanční gramotnosti, je schopen v různých životních situacích vybrat nejvhodnější produkty. Během celého života je proto zapotřebí provádět průběžné přehledy o příjmech a výdajích, kontrolovat finanční toky a vhodně využívat volné finanční prostředky k zajištění rezerv. Můžeme si povšimnout, že jednotlivé finančně matematické výpočty nejsou obecně obtížné. Snad nejnáročnější fází finančního plánování je odhad budoucích situací, a k nim vztažených příjmů a výdajů, neboť ty jsou zcela individuální.

Téma této práce jsem si vybrala především kvůli praktickému využití v každodenním životě. Přestože každý z nás každý den řeší své osobní finance, pouze část z nás se vyzná v různých finančních produktech, umí je prakticky využívat, tedy umí efektivně a správně spravovat své osobní finance. Je to téma lidské a osobám výdělečně činným blízké, resp. mělo by být. Snad po přečtení této práce čtenář bude rozumět základním principům osobního finančního plánování, alespoň takové je moje přání.

7 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ

[1] **BeOK**, magazín společnosti *Broker Consulting, a. s.*: *Mít finance v pohodě umožňuje žít šťastnější život*. Plzeň: Broker Consulting, 2018.

[2] **BeOK**, magazín společnosti *Broker Consulting, a. s.*: *Život je jako diamant, jehož každá část září jinak*. Plzeň: Broker Consulting, 2017.

[3] **BOHANESOVÁ, Eva**. *Finanční gramotnost* [online]. Olomouc, 2018 [cit. 2020-02-15]. ISBN 978-80-244-5397-2. Dostupné z: <https://play.google.com/books/reader?id=Qb90DwAAQBAJ&hl=cs&printsec=frontcover&pg=GBS.PA1>. Skripta. Univerzita Palackého v Olomouci

[4] **Ceny bytů rostou napříč Evropou. Na kolik by vás vyšel byt v roce 2006 a teď?** *Měšec.cz* [online]. © 1998–2019 Internet Info, s.r.o [cit. 2020-03-14]. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/clanky/ceny-bytu-rostou-napric-evropou-na-kolik-by-vas-vysel-byt/>

[5] **ČERNOHORSKÝ, Jan a Petr TEPLÝ**. *Základy financí*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3669-3.

[6] **ČIŽINSKÁ, Romana**. *Základy finančního řízení podniku*. Praha: Grada Publishing, 2018. Prosperita firmy. ISBN 978-80-271-0194-8.

[7] **HAVLÍČEK, David a Michal STUPAVSKÝ**. *Investor 21. století: jak ovládnout vlastní emoce a uvažovat o zajištění na stáří*. Praha: Plot, 2013. ISBN 978-80-7428-191-4.

[8] **JANDA, Josef**. *Spořit nebo investovat?*. Praha: Grada, 2011. Finance pro každého. ISBN 978-80-247-3670-9.

[9] **JANDA, Josef.** *Zajištění na stáří: jak se co nejlépe připravit na podzim života.* Praha: Grada, 2012. Finance pro každého. ISBN 978-80-247-4400-1.

[10] **JANDA, Josef.** *Jak žít šťastně na dluh.* Praha: Grada, 2013. Finance pro každého. ISBN 978-80-247-4833-7.

[11] **JUREČKA, Václav.** *Makroekonomie. 3., aktualiz. a rozš. vyd.* Praha: Grada Publishing, 2017. Expert. ISBN 978-80-271-0251-8.

[12] **Justice.cz: Katalog životních situací.** *Justice.cz* [online]. ©2017 Ministerstvo spravedlnosti České republiky [cit. 2020-02-26]. Dostupné z: <https://justice.cz/>

[13] **Kalkulačka inflace: jak se znehodnocuje česká koruna?** *Peníze.cz* [online]. © 2000–2020 Peníze.CZ [cit. 2020-03-15]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/kalkulacky/znehodnoceni-koruny-inflace#inflace>

[14] **KOCIÁNOVÁ, Helena.** *Finanční gramotnost v kostce, aneb, Co Vás neměl kdo naučit.* Olomouc: ANAG, 2012. ISBN 978-80-7263-767-6

[15] **KRŮTA, David.** **Kolik stojí dítě.** *Investujeme.cz* [online]. © 2008–2019 Fincentrum, 26. 9. 2017 [cit. 2020-03-15]. Dostupné z: <https://www.investujeme.cz/clanky/kolik-stoji-dite/>.

[16] **LIPOVSKÁ, Hana.** *Moderní ekonomie: jednoduše o všem, co byste měli vědět.* Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-271-0120-7.

[17] **MEJSTRŮK, Michal, Magda PEČENÁ a Petr TEPLÝ.** *Základní principy bankovníctví: Basic principles of banking.* Praha: Karolinum, 2008. ISBN 978-80-246-1500-4.

[18] **Odečitatelné položky-penzijní spoření.** *Měšec.cz* [online]. © 1998–2019 Internet Info, s.r.o. [cit. 2020-02-15]. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/danovy-portal/dan-z-prijmu/odecitatelne-polozky-penzijni-sporeni/>

[19] **Odečitatelné položky-životní pojištění.** *Měšec.cz* [online]. © 1998–2019 Internet Info, s.r.o. [cit. 2020-02-15]. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/danovy-portal/dan-z-prijmu/odecitatelne-polozky-zivotni-pojisteni/>

[20] *Jak ovládnout své peníze: finanční plánování pro každého.* Brno: BizBooks, 2013. **Partners** (BizBooks). ISBN 978-80-265-0127-5.

[21] **Rodičovský příspěvek.** *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. © Ministerstvo práce a sociálních věc [cit. 2020-02-17]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/web/cz/rodicovsky-prispevek>

[22] **Rodičovský příspěvek 2020. Výpočet měsíční výše a délky čerpání.** *Peníze.cz* [online]. ©2000-2020 Peníze.CZ [cit. 2020-02-17]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/kalkulacky/rodicovsky-prispevek>

[23] **RYTÍŘOVÁ, Lucie.** *Důchodový systém v České republice.* Olomouc: ANAG, 2013. Práce, mzdy, pojištění. ISBN 978-80-7263-821-5.

[24] **Sazebník úhrad stavební spořitelny České spořitelny.** *Stavební spořitelna České spořitelny* [online]. 2020 © Buřinka [cit. 2020-02-17]. Dostupné z: <https://www.burinka.cz/media/2019/03/cenik-sscs-pro-fo-platny-od-1-4-2019.pdf>

[25] **Státní příspěvek penzijního spoření.** *Finance.cz* [online]. 2020 Mladá fronta a. s. [cit. 2020-02-29]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/duchody-a-davky/penzijni-pripojisteni/abeceda-penzijniho-pripojisteni/statni-prispevek-penzijniho-pripojisteni/>

[26] **Stavební spoření.** *Stavební spořitelni České spořitelny* [online]. 2020 © Buřinka [cit. 2020-02-17]. Dostupné z: <https://www.burinka.cz/stavebni-sporeni/>

[27] **SYROVÝ, Petr.** *Jak si spořit na důchod: zorientujte se v důchodové reformě.* Praha: Grada, 2012. Finance pro každého. ISBN 978-80-247-4479-7.

[28] **SYROVÝ, Petr a Tomáš TYL.** *Osobní finance: řízení financí pro každého.* Praha: Grada, 2011. Osobní a rodinné finance. ISBN 978-80-247-3813-0.

[29] **SYROVÝ, Petr a Tomáš TYL.** *Osobní finance: řízení financí pro každého. 2., aktualiz. vyd.* Praha: Grada, 2014. Finance (Grada). ISBN 978-80-247-4832-0.

[30] **TŮMA, Aleš.** *Průvodce úspěšného investora: vše, co potřebujete vědět o fondech.* Praha: Grada, 2014. Partners. ISBN 978-80-247-5133-7.

[31] **Výpočet důchodu – výpočet výše starobního důchodu.** *Kurzy.cz* [online]. ©2000–2020 Kurzy.cz [cit. 2020-02-17]. Dostupné z: www.kurzy.cz/vypočet/vypocet-duchodu

[32] **Výpočet naspořené sumy při pravidelných vkladech.** *IDNES.cz* [online]. © 1999–2019 MAFRA, a. s. [cit. 2020-02-17]. Dostupné z: <https://kalkulacky.idnes.cz/kalkulacky.aspx?typ=sporeni-pravidelne>

[33] **Zákona č. 240/2013, Sb., o investičních společnostech a investičních fondech.** Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2013-240>

[34] **Zákon č.257/2016 Sb.,o spotřebitelském úvěru, Část první §2, odst. I.** Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-257?text=spot%C5%99ebitelsk%C3%BD+%C3%BAv%C4%9Br>

8 SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ

ČR	Česká republika
DPS	doplňkové penzijní spoření
EU	Evropská unie
IČO	identifikační číslo osoby
Kč	koruna česká

9 SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Úloha finančních trhů.....	9
Obrázek 2: Magický trojúhelník.....	15

10 SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Finanční zprostředkovatelé.....	10
Tabulka 2: Výše státního příspěvku.....	23
Tabulka 3: Měsíční příjmy a výdaje jednotlivce	32
Tabulka 4: Měsíční příjmy a výdaje rodiny při čerpání rodičovského příspěvku	44
Tabulka 5: Měsíční příjmy a výdaje rodiny po ukončení rodičovské dovolené.....	48

11 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1: Bakalářská práce (CD)	
----------------------------------	--